

А – Развитие и дейност на Съда през 2007 г.

От председателя на Съда г-н Vassilios Skouris

В тази част от годишния доклад е представена накратко дейността на Съда на Европейските общности през 2007 г. Тя дава на първо място (раздел 1) общ поглед върху развитието на институцията през тази година, като подчертава засегналите Съда институционални промени и развитието във връзка с неговата вътрешна организация и методи на работа. На второ място включва анализ на статистиката, що се отнася до динамиката на работната натовареност, както и до средната продължителност на производствата (раздел 2). На трето място, както всяка година, в нея се представя основното развитие на съдебната практика по области (раздел 3).

1. За институционалното развитие на Съда през 2007 г. бе характерно главно приключването на законодателния процес, целящ въвеждане на спешно преюдициално производство, което позволява свързаните с пространството на свобода, сигурност и правосъдие преюдициални запитвания да се разглеждат бързо и по подходящ начин.

По-конкретно, с решение от 20 декември 2007 г. Съветът прие измененията на Статута и на Процедурния правилник на Съда, с които се цели въвеждане на спешно преюдициално производство. Става въпрос за нов вид преюдициално производство, предвидено за разглеждане на делата, които понастоящем попадат в обхвата на дял IV от Договора за ЕО (Визи, убежище, имиграция и други политики, свързани със свободното движение на хора) и на дял VI от Договора за Европейския Съюз (Разпоредби относно полицейското и съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси). След като констатира, че съществуващите производства, включително предвиденото в член 104а от Процедурния правилник бързо производство, не могат да гарантират достатъчно бързо разглеждане на тази категория дела, Съдът предложи въвеждането на това ново производство, за да може тези дела да се решават в особено кратки срокове, без да се забавя разглеждането на останалите висящи пред Съда дела.

Измененията на Статута и на Процедурния правилник ще влязат в сила през първото тримесечие на 2008 г. Основните характеристики на спешното преюдициално производство се проявяват в това, което го отличава от обикновеното и бързото преюдициално производство. На първо място, в писмената фаза на производството участват само страните в главното производство, държавата-членка, към която принадлежи препрещаната юрисдикция и Европейската комисия, както и останалите институции, ако се оспорва техен акт. Страните и всички предвидени в член 23 от Статута заинтересовани лица могат да участват в устна фаза на производството и по този повод да изразят позицията си по представените писмени становища. На второ място, при завеждането им в Съда делата, които се разглеждат по реда на спешното преюдициално производство, се разпределят на определен специално за тази цел състав от 5 съдии. На последно място, производството по тези дела се развива главно по електронен път, тъй като новите разпоредби на Процедурния правилник

предвиждат възможността материалите по делото да се представят и да се връчват по факс или по електронна поща.

2. Съдебната статистика на Съда за 2007 г. показва съществено подобрене в сравнение с предходната година. Важно е да се отбележи по-конкретно, че продължителността на производствата пред Съда намалява за четвърта поредна година, а броят на приключените дела е нараснал с около 10 % в сравнение с 2006 г.

Така през 2007 г. Съдът приключи 551 дела, при приключени 503 дела за 2006 г. (окончателни данни, които отчитат съединяването на дела). По 379 от тези дела са постановени съдебни решения, а по 172 — определения. Следва да се отбележи, че броят на постановените съдебни решения и определения е значително по-голям от този за 2006 г. (351 съдебни решения и 151 определения).

Съдът бе сезиран с 580 нови дела, което е най-големият брой дела в историята на Съда¹ и представлява увеличение с 8 % в сравнение със заведените през 2006 г. дела, както и увеличение с 22,3 % в сравнение с делата, заведени през 2005 г. Въпреки това броят на висящите дела в края на 2007 г. не се е увеличил значително (741 дела по приблизителни данни) в сравнение с 2006 г. (731 дела по приблизителни данни).

В съдебната статистика за 2007 г. е отразено и постоянното намаляване на продължителността на производствата от 2004 г. насам. Що се отнася до производствата по постановяване на преюдициално заключение, тази продължителност е 19,3 месеца, при 19,8 месеца за 2006 г. и 20,4 месеца за 2005 г. Действително, както през 2006 г., сравнителният анализ показва, че от 1995 г. насам средната продължителност на разглеждането на делата по преюдициални запитвания е достигнала най-ниското си равнище през 2007 г. Що се отнася до преките искиове или жалби и до жалбите срещу актове на общностните юрисдикции, средната продължителност на разглеждането им е съответно 18,2 месеца и 17,8 месеца (20 месеца и 17,8 месеца за 2006 г.).

През изминалата година Съдът използва разнообразието от средства, с които разполага, за да ускори разглеждането на определени дела (постановяване на решение с предимство, бързо производство, опростено производство и възможност за решаване на делото без представяне на заключение на генерален адвокат). Що се отнася до бързото производство, Съдът беше сезиран с 8 молби, но изключителните условия (спешност), изисквани от Процедурния правилник, не бяха изпълнени. Съгласно установена през 2004 г. практика молбите за разглеждане на определено дело по реда на бързото производство се уважават или отхвърлят с мотивирано определение на председателя на Съда. Взето бе впрочем решение 5 дела да се разгледат с предимство.

По-нататък, Съдът продължи да прилага предвидената в член 104, параграф 3 от Процедурния правилник опростена процедура, за да отговори на определени преюдициални запитвания. Действително с определение въз основа на тази разпоредба са приключени общо 18 дела.

¹ С изключение на 1 324-те дела, заведени през 1979 г. При все това този изключително голям брой се обяснява с многобройните жалби за отмяна с еднакъв предмет.

На последно място, Съдът използва значително по-често предоставената от член 20 от Статута възможност да се произнася, без да е представено заключение на генерален адвокат, когато делото не повдига нови правни въпроси. В този контекст може да се отбележи, че по 43 % от постановените през 2007 г. съдебни решения не е представено заключение (срещу 33 % за 2006 г.).

Що се отнася до разпределянето на делата между различните съдебни състави на Съда, следва да се отбележи, че големият състав се е произнесъл по около 11 % от делата, съставите от петима съдии — по около 55 %, а съставите от трима съдии — по близо 33 % от приключените през 2007 г. дела. Може да се констатира, че броят на разгледаните от големия състав дела е приблизително еднакъв с този от предходната година, броят на разгледаните от състави от петима съдии дела (63 % през 2006 г.) леко намалява, а броят на разгледаните от състави от трима съдии дела нараства (24 % през 2006 г.). Разпределянето на делата между различните съдебни състави всъщност е почти еднакво с това от 2005 г.

За повече информация относно статистическите данни за съдебната 2007 г. читателят може да направи справка в буква В от настоящата глава.

3. В този раздел е представено основното развитие на съдебната практика по области, както следва:

устройствени или институционални въпроси; европейско гражданство; свободно движение на стоки; свободно движение на хора, свободно предоставяне на услуги и свободно движение на капитали; визи, убежище и имиграция; правила относно конкуренцията; данъчно облагане; сближаване на законодателствата и уеднаквени законодателства; марки; икономическа и парична политика; социална политика; околна среда; съдебно сътрудничество по граждански дела; полицейско и съдебно сътрудничество по наказателноправни въпроси и борба с тероризма — като следва да се уточни, че едно съдебно решение в дадена област, ако се вземат предвид основните разглеждани в него проблеми, често засяга и важни въпроси, свързани с друга област.

Устройствени или институционални въпроси

Като се има предвид широкият обхват на попадащите в устройствената или институционалната проблематика области, не е учудващо, че ще бъдат споменати съдебни решения, постановени по много различни въпроси.

Макар да е подробно разгледана в предходната съдебна практика, проблематиката, свързана с определянето на подходящото правно основание за приемане на общностното законодателство, продължава да присъства в споровете, с които е сезиран Съдът.

Така по делото, по което е постановено Решение от 23 октомври 2007 г. (Комисия/Съвет, C-440/05), Комисията, като приема, че рамковото решение на Съвета за укрепване на наказателноправната рамка за прилагане на законите срещу замърсяването от

корабите², прието в рамките на полицейското и съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси, не е прието въз основа на подходящо правно основание, подава — и Европейският парламент я подкрепя — жалба за отмяна, в която твърди, че целта и съдържанието на посоченото рамково решение попадат в правомощията на Европейската общност в областта на общата транспортна политика.

След като припомня, че когато са приложими и Договорът за ЕО, и Договорът за Европейския съюз, съгласно втория договор предимство има първият, и че той трябва да следи за това актовете, които според Съвета попадат в обхвата на разпоредбите относно полицейското и съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси, да не нарушават компетентността на Общността, Съдът констатира, че целта на рамковото решение е подобряването на морската безопасност и същевременно увеличаването на защитата на морската околна среда срещу замърсяването от кораби.

При това положение разпоредбите на рамковото решение, които задължават държавите-членки да приложат наказателни санкции по отношение на определени действия, са могли надлежно да бъдат приети на основание на Договора за ЕО. Съдът констатира, че макар и да е вярно, че по принцип наказателното законодателство, както и нормите на наказателния процес, не са от компетентността на Общността, това не променя факта, че когато прилагането на ефективни, съразмерни и възпиращи наказателни санкции от компетентните национални органи представлява задължително необходима мярка за борба срещу сериозните поражения върху околната среда, общностният законодател може да задължи държавите-членки да въведат такива санкции, за да гарантират пълната ефективност на приеманите от него норми в областта на опазването на околната среда.

За сметка на това разпоредбите на същото рамково решение, които се отнасят до вида и размера на приложимите наказателни санкции, не попадат в компетентността на Общността. Доколкото обаче последните разпоредби са неразделно свързани с разпоредбите относно престъпленията, до които те се отнасят, Съдът прави извода, че рамковото решение на Съвета нарушава компетентността на Общността в областта на морското корабоплаване, като нарушава Договора за Европейския съюз, който дава предимство на подобни правомощия. Следователно рамковото решение е отменено в неговата цялост с оглед на неделимия му характер.

Що се отнася до обхвата на компетентността на Съда в областта на преюдициалните запитвания относно тълкуване или преценка на действителността, следва да бъдат споменати няколко дела.

По дело *Merck Genéricos-Produtos Farmacêuticos* (Решение от 11 септември 2007 г., [C-431/05](#)) Съдът, сезиран от Върховния съд на Португалия със запитване дали първият

² Рамково решение 2005/667/ПВР на Съвета от 12 юли 2005 година за укрепване на наказателноправната рамка за прилагането на законите срещу замърсяването от корабите (ОВ L 255, стр. 164; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 15, стр. 169). То допълва Директива 2005/35/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 7 септември 2005 година относно замърсяване от кораби и налагане на санкции при нарушения (ОВ L 255, стр. 11; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 15, стр. 158).

е компетентен да тълкува член 33 от Споразумението за свързаните с търговията аспекти на правата върху интелектуалната собственост (Споразумението ТРИПС)³, отговаря утвърдително, като констатира, че тъй като посоченото споразумение е сключено от Общността и нейните държави-членки по силата на споделена компетентност, той е компетентен да определи така поетите от Общността задължения, както и да даде тълкуване за тази цел на разпоредбите на разглежданото споразумение. Разпределението на компетентността между Общността и нейните държави-членки изисква еднообразен отговор на общностно равнище, който единствено Съдът е в състояние да даде. Що се отнася по-точно до конкретния случай, Съдът постановява, че съществува несъмнен общностен интерес Съдът да бъде приет за компетентен да даде тълкуване на член 33 от Споразумението ТРИПС, който се отнася до минималния срок за закрила на патентите, за да определи дали общностното право допуска признаването на непосредствено действие на въпросната разпоредба.

В духа на съдебната практика, изведена от дело *Dzodzi*⁴ или от дело *Leur-Bloem*⁵ и неотдавна от дело *Poseidon Chartering*⁶, Съдът отново приема по дело *Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato* (Решение от 11 декември 2007 г., [C-280/06](#)), че в конкретния случай, в който е сезиран с преюдициални запитвания, в които правилата на общностното право, чието тълкуване се иска, се прилагат единствено по силата на уредено във вътрешното право препращане, тоест когато национално законодателство съобразява правните разрешения по чисто вътрешни положения с предвидените в общностното право разрешения, налице е несъмнен общностен интерес от еднакво тълкуване на възприетите въз основа на общностното право разпоредби или понятия, независимо от изискванията за прилагането им, за да се избегнат последващи различия в тълкуването, като това се постига въз основа на решенията на Съда, постановени по преюдициални запитвания. Вследствие на това Съдът предоставя поисканото от националния съд тълкуване.

Следва да се отбележи, че Съдът също така постановява по дело *Ikea Wholesale* (Решение от 27 септември 2007 г., [C-351/04](#)), че като се има предвид естеството и структурата им, споразуменията на Световната търговска организация (СТО) по принцип не попадат сред нормите, по отношение на които Съдът упражнява контрол за законосъобразност на актовете на общностните институции. Съдът упражнява контрол за законосъобразност на разглеждан общностен акт с оглед на правилата на СТО само когато Общността е възнамерявала да изпълни определено задължение, поето в рамките на СТО, или когато общностният акт изрично препраща към конкретни разпоредби от споразуменията на СТО.

³ Споразумение за свързаните с търговията аспекти на правата върху интелектуалната собственост, съставляващо приложение 1В към Споразумението за създаване на Световната търговска организация (СТО), подписано в Маракеш на 15 април 1994 г. и одобрено с Решение № 94/800/ЕО на Съвета от 22 декември 1994 г. относно сключването от името на Европейската общност, що се отнася до въпроси от нейната компетентност, на споразуменията, постигнати на Уругвайския кръг на многостранните преговори (1986—1994 г.) (ОВ L 336, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 11, том 10, стр. 3).

⁴ Решение от 18 октомври 1990 г., [C-297/88](#) и [C-197/89](#), Recueil, стр. I-3763.

⁵ Решение от 17 юли 1997 г., [C-28/95](#), Recueil, стр. I-4161.

⁶ Решение от 16 март 2006 г., [C-3/04](#), Recueil, стр. I-2505.

По съвсем различен въпрос в Решение от 28 юни 2007 г. (Internationaler Hilfsfonds/Комисия, C-331/05 P) Съдът има повод да постанови, че свързаните с производствата пред Омбудсмана разходи, които не подлежат на възстановяване⁷, не могат да бъдат възложени и на съответната институция, на основание на извъндоговорната отговорност на Общността, тъй като липсва причинно-следствената връзка между вредите и разглежданото нарушение, като се има предвид, че посочените разходи са направени в резултат от свободния избор на заинтересуваните лица.

Правото на достъп на обществеността до документи на институциите също предоставя материал за спорове. Така по дело Sison/Съвет (Решение от 1 февруари 2007 г., C-266/05 P, Сборник, стр. I-1233) Съдът има повод да се произнесе по няколко макар и частични отказа, противопоставени на жалбоподател, направил искане за достъп до документите, които са накарали Съвета да включи и запази името му в списъка на лицата, спрямо които се прилага замразяването на средства и финансови активи, въведено с Регламент № 2580/2001⁸, и за разкриване на държавите, които са предоставили определени документи в този смисъл.

Съдът припомня, че може да упражнява само ограничен контрол за законосъобразност, когато става въпрос за област, която предполага извършването на избор от политическо, икономическо и социално естество от страна на общностния законодател и в която той е призван да извършва комплексни преценки.

Като взема предвид посоченото, Съдът постановява, че Регламент № 1049/2001⁹ има за цел да осигури право на публичен достъп в общ смисъл до документите на институциите, а не да постанови правила, предназначени да защитят специфичния интерес, който едно или друго лице би могло да има от достъпа до някой от тях, и че що се отнася впрочем до изключенията от правото на достъп, оправдани от определени публични или частни интереси, специалният интерес на даден жалбоподател да му бъдат разкрити документи не би могъл да се вземе предвид от институцията, призвана да се произнесе дали публичното оповестяване на тези документи би засегнало интересите, които общностният законодател е целял да защити, и в подобни случаи да откаже искания достъп.

Съдът продължава изложението на мотивите си, като отбелязва, че дори да се предположи, че жалбоподателят има правото да бъде подробно информиран за естеството и за причината на обвинението, което се отправя срещу него с факта на включването му в спорния списък, и че това право предполага достъп до държани от Съвета документи, такова право не би могло да се упражни чрез прибегване до механизмите за публичен достъп до документи на институциите.

⁷ Вж. член 91, буква б) от Процедурния правилник на Първоинстанционния съд.

⁸ Регламент (ЕО) № 2580/2001 на Съвета от 27 декември 2001 година относно специалните ограничителни мерки за борба с тероризма, насочени срещу определени лица и образувания (ОВ L 344, стр. 70; Специално издание на български език, 2007 г., глава 18, том 1, стр. 169).

⁹ Регламент (ЕО) № 1049/2001 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2001 година относно публичния достъп до документи на Европейския парламент, на Съвета и на Комисията (ОВ L 145, стр. 43; Специално издание на български език, 2007 г., глава 1, том 3, стр. 76).

Що се отнася до документите, чието съдържание е изключително чувствително, Съдът приема, че органът, който ги е издал, има основание да изисква запазването в тайна дори на съществуването на чувствителен документ и разполага и с правомощието да се противопостави на оповестяването на собствената му идентичност, в случай че съществуването на споменатия документ е станало известно — заключение, което не би могло да се приеме за непропорционално, поради това че по отношение на заявител, спрямо когото е направен такъв отказ за достъп, би могло да доведе до допълнителна трудност, дори до практическа невъзможност да се разкрие коя е държавата, издала този документ.

Що се отнася до достъпа на граждани не до документи, а до правни норми, по дело *Skoma Lux* (Решение от 11 декември 2007 г., [C-161/06](#)) Съдът има повод да се произнесе относно обхвата на член 58 от Акта за присъединяване към Европейския съюз¹⁰ от 2004 г. Сезиран от чешка юрисдикция със запитването дали посоченият член допуска да се противопоставят на частноправните субекти на дадена държава-членка разпоредбите на общностен регламент, който не е публикуван в *Официален вестник на Европейския съюз* на нейния език, при положение че същият е един от официалните езици на Европейския съюз, Съдът приема, че поради тази липса на публикуване предвидените в общностна правна уредба задължения не могат да бъдат противопоставени на частноправните субекти на тази държава, дори лицата да са могли да се запознаят с тази правна уредба по друг начин. С това Съдът прави тълкуване на общностното право, а не преценка на неговата действителност.

Във връзка със съотношението между общностното право и националното право на държавите-членки Съдът прави някои уточнения относно предимството и непосредственото действие на общностното право.

По дело *Lucchini* (Решение от 18 юли 2007 г., [C-119/05](#)), като прилага изведените в Решение по дело *Simmenthal*¹¹ принципи, Съдът постановява, че общностното право допуска прилагането на разпоредба на италианското право, уреждаща принципа на сила на пресъдено нещо, доколкото прилагането ѝ възпрепятства възстановяването на държавна помощ, която е отпусната в нарушение на общностното право и чиято несъвместимост с общия пазар е установена с решение на Комисията на Европейските общности, което е станало окончателно.

¹⁰ Акт относно условията на присъединяването към Европейския съюз на Чешката република, Република Естония, Република Кипър, Република Латвия, Република Литва, Република Унгария, Република Малта, Република Полша, Република Словения и Словашката република и промените в учредителните договори на Европейския съюз (ОВ L 236, 2003 г., стр. 33).

Член 58 от този акт предвижда:

„Текстовете на актовете на институциите и на Европейската централна банка, приети преди присъединяването и изготвени от Съвета, Комисията или Европейската централна банка на езиците на Чешката република, Естония, Унгария, Латвия, Малта, Полша, Словашката република и Словения от датата на присъединяването, се считат за автентични при същите условия като текстовете, изготвени на настоящите единадесет езика. Те се обнародват в Официален вестник на Европейския съюз, ако текстовете на настоящите езици също са били публикувани по този начин“.

¹¹ Решение от 9 март 1978 г. по дело *Simmenthal*, дело 106/77, *Recueil*, стр. 629.

По дело *Carp* (Решение от 7 юни 2007 г., [C-80/06](#)) пред Съда е поставен въпросът за хоризонталното непосредствено действие на решенията. Съдът констатира, че Решение 1999/93 относно процедурата за удостоверяване съответствието на строителни продукти съгласно член 20, параграф 2 от Директива 89/106¹² представлява акт с общо приложение, който уточнява приложимите видове процедури за удостоверяване на съответствието и предоставя мандат на Европейския комитет по стандартизация/Европейския комитет по стандартизация в електротехниката (CEN/Cenelec) да определят тяхното съдържание в съответни хармонизирани стандарти, които впоследствие следва да бъдат транспонирани от органите по стандартизация на всяка държава-членка, но че то е задължително само за държавите-членки, които са неговите единствени адресати. Следователно в рамките на съдебен спор с друг частноправен субект относно договорна отговорност частноправният субект не може да се позовава на това решение.

В две решения се уточнява какво следва да предприемат националните юрисдикции, когато са изправени пред международни споразумения, сключени от Общността.

По дело *Tun и Dari* (Решение от 20 септември 2007 г., [C-16/05](#)) Съдът има възможност да се произнесе относно обхвата на клаузата „standstill“, която се съдържа в член 41, параграф 1 от Допълнителния протокол към Споразумението за асоцииране между Европейската икономическа общност и Турция¹³, съгласно който от датата на влизане в сила на посочения протокол се забранява въвеждането от договарящите страни на нови ограничения на упражняването на свободата на установяване. В конкретния случай става въпрос за двама турски граждани, които желаят да се установят в Обединено кралство Великобритания и Северна Ирландия.

Според Съда тази недвусмислена разпоредба има пряко действие не като материалноправна норма, лишаваша от приложимост съответното материално право, което тя замества и което е свързано с влизането на територията на държава-членка, а като норма от квазипроцесуален характер, която предписва *ratione temporis* кои са разпоредбите от правната уредба на държава-членка в имиграционната област, с оглед на които следва да се прецени положението на турски гражданин, желаещ да се ползва от свободата на установяване. При това положение Съдът прави извода, че посочената клауза не поставя под въпрос принципната компетентност на държавите-членки да водят своята национална политика в областта на имиграцията. В това отношение единствено обстоятелството, че от влизането си в сила подобна клауза налага на посочените държави задължение за бездействие, което в известна степен води до ограничаване на тяхната свобода на действие в тази област, не позволява да се приеме, че поради този факт би се накърнила самата същност на суверенните правомощия на последните в областта на имиграционния контрол.

¹² Решение 1999/93/ЕО на Комисията от 25 януари 1999 година относно процедурата за удостоверяване съответствието на строителни продукти съгласно член 20, параграф 2 от Директива 89/106/ЕО на Съвета по отношение на врати, прозорци, капази, прегради, порти и свързаната с тях железария (ОВ L 29, стр. 51; Специално издание на български език, 2007 г., глава 13, том 26, стр. 42).

¹³ Допълнителен протокол, подписан на 23 ноември 1970 г. в Брюксел и сключен, одобрен и утвърден от името на Общността с Регламент (ЕО) № 2760/72 на Съвета от 19 декември 1972 година (ОВ L 293, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 11, том 1, стр. 37).

По-нататък Съдът тълкува разглежданата разпоредба в смисъл, че от датата на влизане в сила на Допълнителния протокол към Споразумението за асоцииране между Европейската икономическа общност и Турция по отношение на съответната държава-членка той забранява въвеждането на нови ограничения при упражняването на свободата на установяване, включително свързани с материалноправни и/или процесуалноправни условия за първо допускане на територията на тази държава на турски граждани, които желаят да осъществяват там професионална дейност в качеството на самостоятелно заети лица.

По дело Merck Genéricos-Produtos Farmacêuticos, посочено по-горе, Съдът е сезиран от Върховния съд на Португалия със запитване дали националните юрисдикции трябва да прилагат член 33 от Споразумението за свързаните с търговията аспекти на правата върху интелектуалната собственост (Споразумението ТРИПС) относно минималния срок за закрила на патентите, служебно или по искане на страните, във висящите пред тях спорове.

След като припомня, че е компетентен да тълкува разпоредбите на посоченото споразумение, Съдът постановява, че в този контекст следва да се прави разлика между областите, в които Общността все още не е приела законодателна уредба, и тези, в които вече съществува правна уредба. Що се отнася до първия вид области, които следователно са все още от компетентността на държавите-членки, Съдът постановява, че закрилата на правата на интелектуална собственост, както и мерките на съдебните власти за тази цел, не се уреждат от общностното право, като съответно последното нито изисква, нито изключва правовият ред на държава-членка да признава на лицата право да се основат пряко на норма от Споразумението ТРИПС или да налага на съдилищата да прилагат служебно тази норма. За сметка на това, що се отнася до втория вид области, Съдът потвърждава, че се прилага общностното право, което от своя страна налага задължението да се търси, доколкото е възможно, тълкуване съобразно със Споразумението ТРИПС, без обаче на разглежданата разпоредба от това споразумение да може да се придава пряко действие.

В конкретния случай Съдът констатира, че Общността все още не е упражнила своята компетентност в областта на патентите, в която попада член 33 от Споразумението ТРИПС, или поне че във вътрешен план, към момента посоченото упражняване не е достатъчно значително, за да може да се заключи, че в настоящия момент посочената област се урежда от общностното право. От това Съдът прави извода, че понастоящем общностното право допуска член 33 да бъде прилаган пряко от национална юрисдикция при условията, предвидени от националното право.

На последно място, следва да се посочат три съдебни решения относно ефективната съдебна защита на правата, изведени от общностното право в полза на правните субекти.

По дело Unibet (Решение от 13 март 2007 г., [C-432/05](#), Сборник, стр. I-2271), след като припомня, че става въпрос за основен принцип на общностното право, Съдът отбелязва по традиция, че при липса на общностна правна уредба в тази област следва вътрешният правов ред на всяка държава-членка, съгласно задължението ѝ за сътрудничество, да определи компетентните съдилища и да уреди процесуалните

правила за исковете, предназначени да гарантират защитата на правата, които правните субекти извеждат от общностното право. Тази процесуална автономия, ограничена от принципите на равностойност и на ефективност, може да бъде поставена под съмнение само ако от систематиката на съответния национален правен ред произтичаше, че не съществува никакво правно средство, което да позволява дори инцидентно да се гарантира спазването на правата, които правните субекти извеждат от общностното право.

Предвид посоченото, Съдът отбелязва, че принципът на ефективната съдебна защита на правата, които общностното право предоставя на правните субекти, не изисква във вътрешния правен ред да съществува самостоятелен иск с основен предмет разглеждане на съответствието на националните разпоредби с общностното право, когато други ефективни правни средства, които не са по-неблагоприятни от правните средства, уреждащи подобни национални искове, позволяват да се прецени инцидентно това съответствие, което следва да се провери от националния съд. По-конкретно, когато правен субект е принуден да участва в образувани срещу него административни или наказателни производства и да понесе санкциите, които биха могли да произтекат от тях, като единствен правен способ за оспорване на съответствието на въпросните национални разпоредби с общностното право, това не е достатъчно, за да му бъде гарантирана ефективна съдебна защита.

Накрая, от принципа за ефективна съдебна защита Съдът извежда задължението за държавите-членки да предвидят възможност за налагане на обезпечителни мерки в полза на правния субект с оглед на спиране на прилагането на националните разпоредби до произнасяне на компетентния съд по тяхното съответствие с общностното право, когато налагането на такива мерки е необходимо, за да се гарантира пълна ефикасност на съдебното решение, с което ще се разреши спорът, като се уточнява, че тази възможност не е налице, когато искането на правния субект е недопустимо според правото на съответната държава-членка и доколкото общностното право не поставя под съмнение тази допустимост. При липса на общностна правна уредба в тази област евентуалното налагане на обезпечителни мерки се урежда от критериите на националното право, без да се засяга спазването на посочените по-горе принципи на равностойност и на ефективност.

По дело *Test Claimants in the Thin Cap Group Litigation* (Решение от 13 март 2007 г., [C-524/04](#), Сборник, стр. I-2107) Съдът припомня по-конкретно, че когато държава-членка прилага налози в нарушение на общностното право, лицата имат право на връщане на недължимо събрания данък и на сумите, изплатени в пряка връзка с този данък.

Що се отнася до други вреди, претърпени от лице поради нарушение на общностното право, за което е отговорна държава-членка, последната е длъжна да поправи така причинените вреди при условията, предвидени в практиката на Съда, и съгласно националното право, уреждащо отговорността, като тази процесуална автономия е ограничена от принципите на равностойност и на ефективност.

Когато се окаже, по-конкретно, че законодателството на държава-членка представлява забранена от член 43 ЕО пречка пред свободата на установяване, националната

юрисдикция може с оглед на определяне на вредите, подлежащи на обезщетение, да провери дали увредените лица са положили разумна грижа, за да избегнат вредата или да ограничат обхвата ѝ, и дали по-специално са прибегнали навременно до всички способи за правна защита, които са имали на свое разположение. Въпреки това приложението на разпоредбите, отнасящи се до свободата на установяване, би станало невъзможно или прекалено трудно, ако исканията за възстановяване или за обезщетение, основани на нарушението на посочените разпоредби, трябваше да бъдат отхвърляни или намалявани на единственото основание, че съответните дружества не са поискали от данъчната администрация да им се даде възможност да изплатят лихви върху заетите от чуждестранно свързано дружество средства, без посочените лихви да бъдат квалифицирани като разпределение на печалбата, щом като при обстоятелствата по делото националният закон, евентуално във връзка с релевантните разпоредби на спогодби за избягване на двойното данъчно облагане, е предвиждал подобна квалификация.

След като уточнява това, Съдът припомня също, че за да се определи дали е налице достатъчно съществено нарушение на общностното право, следва да се отчетат всички фактори, характеризиращи положението, представено пред националния съд. В област като прякото данъчно облагане Съдът трябва да вземе предвид обстоятелството, че последиците, които произтичат от свободите на движение, гарантирани от Договора, са били изяснявани постепенно, по-конкретно чрез принципите, изведени от практиката на Съда.

По съединени дела *Van der Weerd* и др. (Решение от 7 юни 2007 г., [C-222/05](#)—[C-225/05](#)) Съдът е сезиран по-специално със запитването дали в рамките на съдебно производство относно законосъобразността на административен акт общностното право възлага на националния съд да упражнява служебен контрол за законосъобразност в зависимост от критерии, които не са включени първоначалната рамка на спора, но са изведени от Директива 85/511 относно въвеждане на мерки на Общността за борба с болестта шап¹⁴.

Съдът отговаря отрицателно, като приема, че нито принципът на равностойност, нито принципът на ефективност, прогласени в неговата практика, не задължават националния съд да се позовава служебно на правно основание, изведено от нарушаването на общностното право.

Що се отнася до първия от посочените принципи, Съдът постановява по-точно че разпоредбите на разглежданата директива не определят нито условията, при които може да се даде ход на производствата в областта на борбата с болестта шап, нито органите, които в рамките на тези производства са компетентни да определят обхвата на правата и задълженията на правните субекти, така че тези разпоредби не могат да бъдат разглеждани като равностойни на императивните норми на вътрешния правопорядък, които са в самата основа на националните производства, като се има предвид, че те определят условията, при които може да се даде ход на последните, и

¹⁴ Директива 85/511/ЕИО на Съвета от 18 ноември 1985 г. относно въвеждане на мерки на Общността за борба с болестта шап (ОВ L 315, стр. 11), изменена с Директива 90/423/ЕИО на Съвета от 26 юни 1990 г. (ОВ L 224, стр. 13; Специално издание на български език, 2007 г., глава 3, том 8, стр. 37).

органи, които в рамките на тези производства са компетентни да определят обхвата на правата и задълженията на правните субекти. Относно втория принцип Съдът потвърждава, че доколкото страните разполагат с действителна възможност да изтъкнат пред национална юрисдикция основание, изведено от общностното право, принципът на ефективност допуска вътрешноправна разпоредба, която лишава националните юрисдикции от възможността служебно да посочват правно основание, изведено от нарушаването на общностното право, в случаите, в които обсъждането на това правно основание би ги задължило да се откажат от присъщата си пасивна позиция, като излязат от рамките на спора, така както е представен от страните, и като се позоват на факти и обстоятелства, различни от онези, на които е основала своето искане заинтересуваната от прилагането на общностните разпоредби страна, и независимо от значението на посочените разпоредби за общностния правопорядък.

Европейско гражданство

В редица дела Съдът разглежда националните разпоредби, които могат неоснователно да ограничат свободното движение на граждани на Съюза.

В областта на помощите за обучение и за образование, по съединени дела Morgan и Vicher (Решение от 23 октомври 2007 г., [C-11/06](#) и [C-12/06](#)) Съдът изхожда от констатацията, че гражданите на определена държава-членка, които учат в друга държава-членка, се ползват със статута на граждани на Съюза съгласно член 17, параграф 1 ЕО и следователно могат да се позовават на присъщите за този статут права, включително и по отношение на своята държава-членка по произход.

На следващо място, Съдът приема, че макар по принцип дадена държава-членка, за да избегне положение, при което помощите, отпуснати на желаещите да преминат курс на обучение в други държави-членки учащи, се оказват прекалено голям разход, да има право да отпуска такива помощи само на учащите, които са доказали, че в определена степен са се интегрирали в обществото, тя трябва все пак да следи правилата за предоставянето на тези помощи да не водят до неоправдано ограничение на правото на свободно движение на гражданите, както и тези правила да бъдат последователни и пропорционални на целта да се осигури завършване на курс на обучение в кратки срокове или да се улесни подходящият избор на курса на обучение.

Съдът прави извода, че членове 17 ЕО и 18 ЕО не допускат разпоредби, с които предоставянето на помощ за обучение на учащ, който следва курс на обучение в държава-членка, различна от тази, чийто гражданин е той, се подчинява на условието курсът на обучение да се явява продължение на курс на обучение, следван не по-малко от една година в държавата-членка по произход, тъй като то може да възпре гражданите на Съюза да упражняват свободата си на движение и на пребиваване на територията на държавите-членки, предвидена в член 18 ЕО.

В областта на данъчното законодателство, по дело Schwarz и Gootjes-Schwarz и дело Комисия/Германия (Решения от 11 септември 2007 г., [C-76/05](#) и [C-318/05](#)) Съдът

разглежда разпоредбите на германския закон за данъка върху дохода, които позволяват на данъкоплатците да се ползват от данъчно облекчение за разходите за такси за обучение, платени в определени частни училища, при условие че последните са установени на националната територия.

Съдът е постановил, че общностното право не допуска по общ начин да се отказва данъчно облекчение за разходите за платени такси за обучение в училища, установени в други държави-членки. В изводите си Съдът разграничава два вида финансиране на училищата. Само училищата, финансирани основно от частни фондове, могат да се ползват от свободното предоставяне на услуги. Що се отнася до училищата, установени в държава-членка, различна от Германия, които не са финансирани основно от частни фондове, свободното предоставяне на услуги не се прилага, но това не означава, че трябва да се отказва данъчното облекчение. Правата, предоставени на гражданите на Съюза, не допускат подобно изключване. Дори дете на малка възраст може да се възползва от правата на свободно движение и на свободно пребиваване и разглежданите разпоредби водят до неоправдано поставяне в по-неблагоприятно положение на децата, които са отишли да учат в училище, установено в друга държава-членка, в сравнение с тези, които не са упражнили правото си на свободно движение.

Свободно движение на стоки

В областта на свободното движение на стоки Съдът има повод да се произнесе по съвместимостта на различни национални правни уредби с разпоредбите на Договора.

На първо място следва да бъде споменато Решение по дело Rosengren и др. (Решение от 5 юни 2007 г., [C-170/04](#)), с което Съдът се произнася по преюдициално запитване относно съвместимостта с Договора за ЕО на шведско законодателство, с което се забранява на физически лица да внасят алкохолни напитки, за чиято продажба на дребно в Швеция съществува режим на монопол, въведен със същия закон. Съдът постановява, че тази забрана е несъвместима с общностното право, като преди това установява, че тя следва да се преценява в светлината на член 28 ЕО, а не на член 31 ЕО, отнасящ се до държавните монополи с търговски характер, доколкото тази забрана не представлява норма, свързана със съществуването и функционирането на монопола, свързан с продажбата на дребно, с изключение на вноса. За тази цел Съдът приема, че шведската мярка представлява количествено ограничение върху вноса по смисъла на член 28 ЕО, като се имат предвид, от една страна, правото на притежателя на монопола да се противопостави на заявка за доставка и следователно, ако е необходимо, за внос на разглежданите напитки, и от друга страна, неблагоприятните последици от подобна мярка за потребителите. На следващо място, Съдът приема, че тази мярка не може бъде оправдана съгласно член 30 ЕО, със съображения за закрила на живота и здравето на хората. Всъщност шведското законодателство е негодно за постигането на целта да бъде ограничена по общ начин консумацията на алкохол, поради незначителните си последици в това отношение, и е непропорционално с оглед на целта за защита на най-младите срещу вредоносните последици от подобна консумация, тъй като забраната за внос се прилага без разграничение с оглед на възрастта на физическите лица, желаещи да се снабдят с разглежданите напитки.

На второ място, в Решение по дело Комисия/Германия (Решение от 15 ноември 2007 г., [C-319/05](#)) Съдът отново е изправен пред въпроса за класифицирането на вещество като лекарствен продукт или като храна по повод на иск за установяване на неизпълнение на задължения. Федерална република Германия е класирала като лекарствен продукт чеснов препарат под формата на капсули, търгуван законосъобразно като хранителна добавка в други държави-членки, и следователно е подчинила пускането му на пазара на предварително получаване на разрешение за търговия. Съгласно постоянната си съдебна практика Съдът констатира, че по този начин Федерална република Германия не е изпълнила задълженията си по членове 28 ЕО и 30 ЕО. След като установява, че продуктът не отговаря нито на определението за лекарствен продукт според представянето му, нито на това за лекарствен продукт според функцията му по смисъла на разглежданата общностна правна уредба¹⁵, Съдът постановява, че германската мярка създава пречка за търговския обмен в Общността. Впрочем разглежданата мярка не може да бъде обоснована от съображения за защита на общественото здраве съобразно с член 30 ЕО, доколкото разпоредба от този вид трябва да се основава на задълбочена оценка на твърдения здравен риск и доколкото мярка, която в по-малка степен ограничава свободното движение на стоките, като поставянето на подходящ етикет, който да предупреждава потребителите за потенциалните рискове, свързани с консумацията на продукта, е можела да отговори на целта за защита на общественото здраве.

Накрая следва да се спомене Решение по дело Комисия/Нидерландия (Решение от 20 септември 2007 г., [C-297/05](#)), с което се доразвива практиката на Съда, свързана с националните правила, приложими за вноса на регистрирани в друга държава-членка превозни средства. По запитване относно съвместимостта с общностното право на нидерландска правна уредба, съгласно която подобни превозни средства се подлагат на преглед с цел идентифицирането им и на преглед за проверка на техническата изправност, преди да бъдат регистрирани в Нидерландия, Съдът приема на първо място, че прегледът за идентифициране на превозните средства не представлява пречка за свободното движение на стоки. Действително той не може да има възпиращо действие върху вноса на превозно средство в Нидерландия или да направи този внос по-неизгоден, като се имат предвид условията, при които се извършва, и обстоятелството, че представлява обикновена административна формалност, която не въвежда никакъв допълнителен преглед и е присъща на самото обработване на заявлението за регистрация и на хода на отнасящата се до нея процедура. Произнасяйки се, на следващо място, по съвместимостта с членове 28 ЕО и 30 ЕО на техническия преглед на общото състояние на превозните средства по повод на регистрацията им в Нидерландия, Съдът приема, че подобна ограничителна мярка е непропорционална с оглед на законоустановените цели за безопасност на движението по пътищата и за защита на околната среда, когато се прилага за превозните средства на повече от три години, които преди това са били регистрирани в други държави-членки. В това отношение Съдът отбелязва, че съществуват по-малко ограничителни мерки, като например признаването на издаден от друга държава-членка документ в уверение на това, че регистрирано на територията ѝ

¹⁵ Директива 2001/83/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 6 ноември 2001 година за утвърждаване на кодекс на Общността относно лекарствени продукти за хуманна употреба (ОВ L 311, стр. 67; Специално издание на български език, 2007 г., глава 13, том 33, стр. 3).

превозно средство е преминало успешно преглед за проверка на техническата изправност, както и сътрудничеството между нидерландската митническа администрация и съответните служби на другите държави-членки относно евентуално липсващите данни.

Свободно движение на хора, услуги и капитали

Съдебната практика в тази област бе особено изобилна, което прави деликатно нейното подредено представяне, още повече че отнесените пред Съда дела често засягат едновременно упражняването на няколко свободи. За тази цел тя бе прегрупирана около четири теми, три от които съответстват на секторен подход, а именно свободното движение на работници, правото на установяване и свободното предоставяне на услуги, свободно движение на капитали и, четвъртата, на мултидисциплинарен подход, а именно наложените от посочените свободи ограничения на упражняването от държавите-членки на данъчните им правомощия.

В областта на свободното движение на физически лица, т.е. на работници, Съдът се произнася, наред с останалото, по правото на пребиваване на граждани на трети страни, членове на семейството на гражданин на Общността, по-конкретно на общностен работник мигрант, и по социалните предимства, на които тези членове могат да се позовават. Трябва да се отбележи и че Съдът уточнява по дело Hartmann (Решение от 18 юли 2007 г., [C-212/05](#)) понятието „работник мигрант“. Така гражданин на държава-членка, който, запазвайки работата си в тази държава, е променил местожителството си в друга държава-членка и упражнява от този момент трудовата си дейност като пограничен работник, може да се ползва със статута на „работник мигрант“ по смисъла на Регламент № 1612/68¹⁶.

Колкото до правото на пребиваване на членовете на семейството, граждани на трета страна, на гражданин на Общността, който е упражнил свободата си на движение, делата Jia (Решение от 9 януари 2007 г., [C-1/05](#)) и Eind (Решение от 11 декември 2007 г., [C-291/05](#)) привличат особено внимание.

По дело Jia спорът, с който е сезирана препращащата юрисдикция, засяга случая с китайска гражданка, която е свекърва на германска гражданка и се присъединила към сина си в Швеция, където снахай упражнявала дейност като самостоятелно заето лице. След изтичането на нейната туристическа виза ѝ е било отказано издаването на карта за пребиваване с мотива, че не е доказала в достатъчна степен наличието на материална зависимост от сина си и от неговата съпруга. Позовавайки се на Решение по дело Akrich (Решение от 23 септември 2003 г., [C-109/01](#), Recueil, стр. I-9607), препращащата юрисдикция иска по същество да се установи дали възприетото от това решение условие за законно пребиваване се прилага и спрямо положението в дадения случай. На този въпрос Съдът отговаря, че с оглед на решението по дело Akrich общностното право не задължава държавите-членки да подчинят

¹⁶ Регламент (ЕИО) № 1612/68 на Съвета от 15 октомври 1968 г. относно свободното движение на работници в Общността (ОВ L 257, стр. 2; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 1, стр. 11).

предоставянето на право на пребиваване на гражданин на трета страна, член на семейството на гражданин на Общността, който е упражнил свободата си на движение, на условието този член на семейството преди това да е пребивавал законно в друга държава-членка. Този член на семейството обаче трябва да е на издръжка на гражданин на Общността или на неговия съпруг, в смисъл да се нуждае от материалната помощ на последните, за да задоволи основните си нужди в държавата по произход или в държавата, от която идва, към момента, в който иска да се присъедини към тях.

По дело *Eind*, посочено по-горе, Съдът постановява, че правото на събиране на семейството на основание член 10 от Регламент № 1612/68 не предоставя на членовете на семейството на работници мигранти никакво право на свободно движение на собствено основание, а от тази разпоредба може да се ползва по-скоро работник мигрант, към чието семейство принадлежи гражданинът на трета страна. При това положение, при завръщане на работник от Общността в държавата-членка, чието гражданство има той, общностното право не налага на властите на тази държава да признаят на гражданина на трета държава, който е член на семейството на този работник, право на влизане и на пребиваване само поради факта че в приемащата държава-членка, в която последният е упражнявал дейност като наето лице, този гражданин е притежавал валидно разрешително за пребиваване, издадено на основание на горепосочения член. Въпреки това при завръщането на този работник в държавата-членка, чийто гражданин е той, след като е упражнявал дейност като наето лице в друга държава-членка, гражданин на трета държава, който е член на семейството на този работник, разполага на основание на член 10, параграф 1, буква а) от Регламент № 1612/68, изменен, с право на пребиваване в държавата-членка, чийто гражданин е работникът, дори последният да не упражнява там реална и ефективна икономическа дейност. Фактът, че гражданин на трета държава, който е член на семейството на работник от Общността, преди да пребивава в държавата-членка, в която последният е упражнявал дейност като наето лице, не е разполагал с право на пребиваване, основано на националното право в държавата-членка, чийто гражданин е посоченият работник, не оказва влияние по отношение на преценката на правото на този гражданин на трета държава да пребивава в последната държава.

Общностните работници и членовете на техните семейства, които се установяват в една държава-членка, могат да се ползват със същите социални предимства като работниците — местни граждани. Така по горепосоченото дело *Hartmann* Съдът постановява, че член 7, параграф 2 от Регламент № 1612/68 не допуска незащитият и пребиваващ в една държава-членка съпруг на работник мигрант, който упражнява трудова дейност в друга държава-членка, да бъде изключен от ползването на социално предимство с характеристиките на германското парично обезщетение за отглеждане на малко дете с мотива, че няма нито местожителство, нито обичайно местопребиваване във втората държава-членка. Действително, подобно условие за пребиваване трябва да се смята за непряка дискриминация, щом като поради самото си естество може да засяга повече работниците мигранти или техните съпрузи, които пребивават по-често в друга държава-членка, отколкото работниците — местни граждани, и вследствие на това заплашва да ошети по-специално първите. Напротив, по дело *Geven* (Решение от 18 юли 2007 г., [C-213/05](#)) Съдът уточнява, че същият допуска

изключването, по силата на националната правна уредба на държава-членка, на гражданин на друга държава-членка, който пребивава в последната и упражнява в първата държава професионална дейност с минимална заетост (по-малко от 15 часа седмично), от ползването на социално предимство като германската помощ за отглеждане на дете, по съображение че този гражданин няма местожителство, нито пък обичайно пребивава в първата държава. Също така Съдът уточнява и по дело *Hendrix* (Решение от 11 септември 2007 г., [C-287/05](#)), че член 39 ЕО и член 7 от Регламент № 1612/68 допускат национално законодателство, което прилага член 4, параграф 2а и член 10а от Регламент № 1408/71¹⁷, изменен, и предвижда, че специално обезщетение без плащане на вноски може да се отпуска единствено на лица, пребиваващи на националната територия. Все пак прилагането на това законодателство не трябва да накърнява правата, произтичащи за едно лице от свободното движение на работници, повече от необходимото за осъществяване на законната цел, преследвана от националния закон.

По-конкретно, в областта на социалното осигуряване Съдът има повод да се произнесе относно съвместимостта на определени разпоредби от горепосочения Регламент № 1408/71 със свободното движение на хора, и по-точно с член 42 ЕО. Така по съединени дела *Habelt, Möser и Watcher* (Решение от 18 декември 2007 г., [C-396/05](#), [C-419/05](#) и [C-450/05](#)), що се отнася до изплащането на обезщетение за старост на разселени лица с германско гражданство или произход, Съдът обявява за несъвместимо със свободното движение на хора разрешението, дадено на Федерална република Германия, да подчини вземането предвид на периодите, през които са правени вноски, завършени извън територията на посочената република, на условието получателят да пребивава в Германия. Действително, да се позволи на компетентната държава-членка да се позовава на мотиви за интегриране в нейния социален живот, за да наложи клауза за пребиваване, би било в пряко противоречие с основната цел на Съюза за насърчаване движението на хора в неговите рамки и за тяхното интегриране в обществото на други държави-членки. Вследствие на това отказът на националните власти да вземат предвид при изчисляването на обезщетенията за старост вноските, изплащани в чужбина от един работник, явно затруднява и дори пречатства упражняването от заинтересуваните лица на тяхното право на свободно движение в рамките на Съюза и при това положение представлява пречка пред тази свобода.

В областта на свободата на установяване и на свободно предоставяне на услуги Съдът от една страна уточнява приложното поле на разпоредбите от Договора спрямо положения, включващи извънобщностен елемент, а от друга страна установява различни ограничения.

В горепосоченото решение по дело *Test Claimants in the Thin Cap Group Litigation* относно законодателството на държава-членка, свързано с приспадането за данъчни цели на лихвите върху средства, заети от дружество майка или от дружество, контролирано от подобно дружество майка, Съдът постановява, че отношенията

¹⁷ Регламент (ЕИО) № 1408/71 на Съвета от 14 юни 1971 година за прилагането на схеми за социално осигуряване на заети лица и членове на техните семейства, които се движат в рамките на Общността (ОВ L 149, стр. 2; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 1, стр. 26).

между дружество, което е местно за една държава-членка и дружество, което е местно за друга държава-членка или за трета страна, което не контролира първото дружество, не попадат в приложното поле на член 43 ЕО, ако и двете дружества се контролират пряко или непряко от общо свързано дружество, което е местно за трета държава. Също така Съдът постановява по дело *Holböck* (Решение от 24 май 2007 г., [C-157/05](#)), че разпоредбите на главата от Договора за ЕО относно свободата на установяване не се прилагат в случай, когато акционер получава дивиденди от дружество, установено в трета страна. Действително, посочената глава не съдържа нито една разпоредба, която да разпростира приложното ѝ поле по отношение на положения, свързани с установяването в трета страна на гражданин на държава-членка или на дружество, учредено съгласно законодателството на държава-членка.

Що се отнася до ограниченията, на първо място следва да се спомене дело *Placanica* (Решение от 6 март 2007 г., [C-338/04](#), Сборник, стр. I-1891) относно организирането на хазартни игри. Спорът, с който е била сезирана препрощащата юрисдикция, засяга национална правна уредба относно организирането на подобни игри и събирането на залози, приета за борба срещу дейностите, свързани с незаконни игри и залагания. По силата на тази правна уредба, под заплахата на наказателни санкции организирането на игри и на залагания изисква предварителното получаване на концесия и на полицейско разрешение. Освен това за получаването на концесии компетентните национални органи изключват от участие в определени тръжни процедури по-конкретно икономически оператори, учредени като дружества, чиито акции се търгуват на регулираните пазари. Съдът все пак постановява, следвайки стриктно Решение по дело *Gambelli* и др. (Решение от 6 ноември 2003 г., [C-243/01](#), *Recueil*, стр. I-13031), че национална правна уредба, която под заплахата от наказателни санкции забранява упражняването на дейности по събирането, приемането, регистрирането и предаването на предложения за залагания, по-конкретно във връзка със спортни събития, при липса на концесия или на полицейско разрешение, издадени от съответната държава-членка, представлява ограничение на свободата на установяване, както и на свободното предоставяне на услуги, но че това ограничение може да бъде оправдано, ако доколкото ограничава броя на икономическите оператори, действащи в отрасъла на хазартните игри, то отговаря наистина на целта да се предотврати извършването на дейности в този отрасъл с престъпна или измамлива цел, като оставя на националните юрисдикции грижата да проверят това. По същия начин той постановява, че национална правна уредба, която изключва от отрасъла на хазартните игри икономическите оператори, учредени като дружества, чиито акции се търгуват на регулираните пазари, също представлява пречка пред свободата на установяване и пред свободното предоставяне на услуги, уточнявайки, че подобно изключване надвишава необходимото за постигане на целта да се избегне участието на действащите в отрасъла на хазартните игри икономически оператори в престъпни или измамни дейности. Накрая, според Съда национална уредба, която налага наказателна санкция на лица, които са упражнявали организирана дейност по събирането на залози без концесия или полицейско разрешение, изисквани по националното законодателство, когато тези лица не са могли да се снабдят с посочените концесии или разрешения заради отказа на тази държава-членка, в нарушение на общностното право, да им издаде същите, представлява ограничение на тези свободи. Действително, макар и по принцип наказателното законодателство

да попада в правомощията на държавите-членки, общностното право налага граници на тези правомощия, като подобно законодателство не може да ограничава основните свободи, гарантирани от общностното право.

По-нататък следва да бъдат посочени, що се отнася до разходите за обучение или за болнично лечение, изплатени на заведение, разположено в друга държава-членка, делата Schwarz и Gootjes-Schwarz, Комисия/Германия, посочени по-горе, и дело Stamatelaki (Решение от 19 април 2007 г., [C-444/05](#)). В посочените дела Schwarz и Gootjes-Schwarz и Комисия/Германия споровете засягат предоставеното на германските данъкоплатци данъчно облекчение за платените такси за обучение на децата им, посещаващи частно училище, отговарящо на определени условия в Германия. Това облекчение обаче не се прилагало за такси за обучение, изплатени на училища, които се намират в други държави-членки. Преди да се произнесе по съвместимостта на това законодателство с член 49 ЕО, Съдът на първо място разширява понятието за услуги по отношение на училищата, финансирани основно от частни фондове. Тъй като преследваната от тези учебни заведения цел се състои в това да предоставят услуга срещу възнаграждение, те могат да се позовават на свободното предоставяне на услуги. Същевременно не е необходимо тяхното финансиране да бъде осигурявано от учениците или от техните родители, тъй като член 50 ЕО не поставя условието съответната услуга да бъде заплатена от тези, които се ползват от нея. Напротив, училищата, които не са финансирани основно от частни фондове, и по-конкретно публичните училища, са изключени от понятието за услуги, като се има предвид, че създавайки и поддържайки такава система на държавно образование, която се финансира поначало от държавния бюджет, а не от учениците или от техните родители, държавата просто изпълнява своята мисия по отношение на населението в социалната, културната и образователната сфера. На второ място, Съдът констатира, от една страна, че когато училищата, финансирани основно от частни фондове и установени извън Германия, желаят да предлагат обучение на децата на пребиваващи в Германия лица, изключването на техните такси за обучение от ползването на данъчното облекчение пречатства свободно предоставяне на услуги от тях и, от друга страна, че дори и свободното предоставяне на услуги да не се прилага за тези, които не са финансирани основно от частни фондове, данъчното облекчение не трябва въпреки това да бъде отказано за таксите за обучение в тези училища. Както вече бе отбелязано, свободата на движение на гражданите на Съюза е тази, която не допуска подобно изключване. При това положение той постановява, че общностното право не допуска данъчното облекчение да бъде отказано по общ начин за таксите за обучение, изплатени на училища, които се намират в други държави-членки. Накрая, подобна правна уредба представлява и пречка пред свободата на установяване на наетите работници или на самостоятелно заетите лица, които са променили местожителството си или работят в съответната държава-членка и чиито деца продължават да посещават платено училище, което се намира в друга държава-членка. Действително, тези работници не се ползват от данъчното облекчение, макар че биха се ползвали от него, ако техните деца посещаваха училище, което се намира в Германия.

По дело Stamatelaki, посочено по-горе, Съдът постановява, че представлява пречка пред свободното предоставяне на услуги национална правна уредба, която изключва всяко възстановяване от национална социалноосигурителна институция на

разходите, възникнали при болничното лечение на осигурени в нея лица в частни лечебни заведения, намиращи се в друга държава-членка, с изключение на разходите, свързани с лечението на деца на възраст под 14 години. Подобна мярка, чийто абсолютен характер, с изключение на случаите, свързани с деца под 14 годишна възраст, не отговаря на преследваната цел, не може да бъде оправдана с риск от тежко накърняване на финансовото равновесие на социалноосигурителната система, при положение че биха могли да бъдат взети по-малко ограничителни и зачитащи в по-голяма степен свободното предоставяне на услуги мерки, като например режим на предварително предоставяне на разрешение, спазващ наложените от общностното право изисквания, и, при необходимост, приемането на таблици за възстановяване на разходите за лечение.

Накрая, особено внимание заслужават дело *Laval un Partneri* (Решение от 18 декември 2007 г., [C-341/05](#)) и дело *The International Transport Workers' Federation и The Finnish Seamen's Union* (Решение от 11 декември 2007 г., [C-438/05](#)), свързани с колективно действие, водено от синдикални организации срещу установено или желаещо да се установи в друга държава-членка лице, което предоставя услуги. Докато по дело *The International Transport Workers' Federation и The Finnish Seamen's Union* финландско дружество за морски транспорт е желало да се установи в Естония, с цел да регистрира там един от своите плавателни съдове, за да бъде по-конкурентоспособно, по дело *Laval* латвийско строително дружество е искало от своя страна да упражнява правото си на свободно предоставяне на услуги в Швеция, по-конкретно чрез командироване на латвийски работници в едно от своите шведски дъщерни дружества. По двете дела обаче разглежданите дружества е трябвало да преговарят със синдикалните организации относно тяхното присъединяване и за спазването на колективните договори, приложими в съответните отрасли. По първото дело синдикалната организация, включена в английско обединение на синдикати, е поискала към персонала на бъдещия плавателен съд, плаващ под естонски флаг, да се приложи финландският колективен договор. По второто дело тя е изисквала от латвийското дружество, като гаранция за ставката на заплащане, да се присъедини към шведския колективен договор и да го прилага по отношение на командированите си работници. Поради това, че и в двата случая преговорите са приключили без резултат, синдикалните организации са използвали правото си на колективно действие, по-конкретно правото на стачка, за да принудят разглежданите дружества да се присъединят и да прилагат колективните договори. При това положение препращащите юрисдикции са поискали от Съда да се установи по същество дали колективните действия представляват ограничения по смисъла на членове 43 ЕО и 49 ЕО. Съдът постановява, че ако правото да се предприемат колективни действия трябва да се признае като основно право, неразделна част от основните принципи на общностното право, чието спазване се осигурява от Съда, това не означава, че упражняването му не може да бъде предмет на някои ограничения. Освен това по силата на утвърдената съдебна практика упражняването на основните права не се изключва от приложното поле на разпоредбите на Договора и трябва да бъде съобразено с изискванията относно защитените с посочения договор права, както и да съответства на принципа на пропорционалност. При това положение подобни колективни действия, предприети от синдикат или обединение на синдикати срещу предприятие, с цел последното да сключи договор, чието съдържание е от естество да го разубеди да се възползва от свободата на установяване или от свободното

предоставяне на услуги, представляват ограничения на тези свободи. Все пак Съдът уточнява, че подобни ограничения по принцип могат да се обосноват със защитата, свързана с императивно съображение от обществен интерес, като защитата на работниците на приемащата държава срещу евентуална практика на социален дъмпинг, при условие че се установи, че ограниченията могат да гарантират изпълнението на преследваната легитимна цел и не надвишават необходимото за постигане на тази цел.

От друга страна, по дело *Laval un Partneri*, посочено по-горе, Съдът постановява, че правна уредба, която не отчита колективните трудови договори, с които командированите в приемащата държава-членка предприятия вече са обвързани в държавата-членка, в която са установени, независимо от съдържанието на тези договори, дискриминира тези предприятия, доколкото се прилага към тях както към националните предприятия, които не са сключили колективен трудов договор.

В областта на свободното движение на капитали три решения привличат особено вниманието. Това е, най-напред, дело Комисия/Германия (Решение от 23 октомври 2007 г., [C-112/05](#)), свързано със закона, известен като „законът Volkswagen“. Съдът постановява, че като е запазила в сила разпоредбите на този закон, които чрез дерогиране на общия правен режим ограничавали правото на глас на всеки акционер на Volkswagen до 20 % от дружествения капитал, изисквали мнозинство от повече от 80 % от дружествения капитал за взимане на определени решения на общото събрание и предоставяли на държавата и на местна власт правото на назначаване, от всяка от тях, на двама представители в надзорния съвет на дружеството, Федерална република Германия не е изпълнила задълженията си по член 56, параграф 1 ЕО. Действително установяването на прага за мнозинство на повече от 80 % от дружествения капитал предоставя на всеки акционер, който притежава 20 % от дружествения капитал, възможността да разполага с блокиращо малцинство и позволява на публичноправните субекти с по-малки инвестиции в сравнение с изискваните от общия правен режим да си запазят възможността да се противопоставят на важни решения. По-нататък, като ограничава правото на глас до 20 %, това законодателство допринася да се даде на публичноправните субекти възможността да упражняват значително влияние. Тези разпоредби ограничават следователно възможността за останалите акционери да участват в дружеството, да установяват или да поддържат трайни и преки икономически връзки с него и да участват ефективно в управлението или в контрола върху това дружество. Като намаляват интереса от придобиване на участие в капитала на дружеството, тези мерки могат да възпрат преки инвеститори от други държави-членки и следователно представляват ограничение на свободното движение на капитали. Същото важи и за правото на назначаване на двама представители в надзорния съвет, предвидено единствено в полза на публичноправните субекти. Като дава на последните възможността да играят по-голяма роля в дейността на надзорния съвет, тази мярка им позволява всъщност да упражняват влияние, надхвърлящо направените от тях инвестиции и отвъд това, което качеството им на акционери би им позволило при нормални условия.

На второ място, вниманието следва да бъде привлечено върху дело *Festersen* (Решение от 25 януари 2007 г., [C-370/05](#), Сборник, стр. I-1129), по което Съдът

постановява, че член 5б ЕО не допуска национално законодателство да обвързва придобиването на земеделски имот с условието приобретателят да се установи за постоянно пребиваване на негова територия в продължение на осем години, независимо от конкретни обстоятелства, свързани с характерни особености на съответния земеделски имот. Според Съда може да се приеме, че национална правна уредба, включваща подобно задължение за пребиваване, цели да се избегне придобиването на земеделски земи единствено със спекулативна цел и улеснява получаването на собствеността върху тези земи преимуществено от лица, желаещи да ги обработват. Подобно законодателство отговаря по този начин на цел от общ интерес в една държава-членка, чиито земеделски земи представляват ограничен естествен ресурс. Все пак Съдът приема, че задължението за пребиваване е мярка, която надхвърля необходимото за постигане на подобна цел. Действително, от една страна, тя се оказва особено обвързваща, тъй като ограничава не само свободното движение на капитали, но и правото на приобретателя да избира свободно своето местожителство, гарантирано от Европейската конвенция за правата на човека и защитено в общностния правов ред, като по този начин накърнява основно право. От друга страна, по никакъв начин не може да се констатира, че не са могли да бъдат приети по-слабо ограничителни от това задължение мерки за постигане на преследваната цел. Подобно задължение, а fortiori когато е съчетано с условието пребиваването да е продължило редица години, надхвърля следователно необходимото, което е възможно да се приеме с оглед на поставената цел от общ интерес.

Накрая, по дело *Holböck*, посочено по-горе, Съдът прилага член 57, параграф 1 ЕО, който предвижда изключение от забраната за ограничаване на движението на капитали между държавите-членки и трети държави за ограниченията, съществуващи към 31 декември 1993 г. и отнасящи се до движенията на капитали, включващи преки инвестиции. Съдът най-напред припомня, че понятието „преки инвестиции“ засяга всички видове инвестиции на физически или юридически лица, които служат за установяване или поддържане на трайни и преки връзки между лицето, което предоставя капитала, и предприятието, на което този капитал се предоставя с цел извършване на стопанска дейност. Що се отнася до дяловите участия в предприятия, целта да се установят и поддържат трайни икономически връзки предполага, че притежаваните от акционера акции му позволяват да участва ефективно в управлението на дружеството или в контрола върху него. Съдът по-нататък уточнява, че член 57, параграф 1 ЕО се прилага и спрямо национални мерки, които ограничават плащанията на произтичащите от инвестиции дивиденди. В резултат на това Съдът постановява, че ограничение на движението на капитали, като например по-неблагоприятен данъчен режим по отношение на дивидентите с чуждестранен произход, попада в приложното поле на член 57, параграф 1 ЕО, доколкото се отнася до дялови участия, придобити с оглед на установяване и поддържане на трайни и преки икономически връзки между акционера и съответното дружество, и позволява на акционера да участва ефективно в управлението на дружеството или в контрола върху него. Следователно член 57, параграф 1 ЕО трябва да се тълкува в смисъл, че член 5б ЕО не накърнява прилагането от държава-членка на законодателство, съществуващо към 31 декември 1993 г., според което акционерът, получаващ дивиденди от дружество, което е установено в трета страна и в което той притежава

две трети от дружествения капитал, се облага с данъчна ставка, по-голяма от тази, с която се облага акционер, получаващ дивиденди от местно дружество.

Съдът многократно има повод да разглежда запазените от държавите-членки правомощия в областта на прякото данъчно облагане и границите на упражняването им. В това отношение той се произнася по различни национални данъчни мерки, свързани, от една страна, с облагането на дружествата и на техните акционери, и от друга страна — с облагането на физическите лица. Някои от тези мерки са били обявени за съвместими с общностното право, а други — за несъвместими.

В областта на данъчното облагане на дружествата, най-напред, редица национални мерки са приети за напълно несъвместими с основните свободи по Договора. Така по дело *Geurts и Vogten* (Решение от 25 октомври 2007 г., [C-464/05](#)) Съдът постановява, че при липса на приемлива обосновка член 43 ЕО не допуска данъчноправна уредба на държава-членка в областта на данъчното облагане при наследяване, която изключва от предвиденото за семейните предприятия освобождаване от това облагане предприятията, които в течение на три години преди датата на смъртта на *de cuius* наемат най-малко петима работници в друга държава-членка, като същевременно предоставя такова освобождаване, когато работниците са наети в регион на първата държава-членка. Съдът всъщност преценява, че условието за наемане на работници на територията на държавата-членка може да се изпълни полесно от дружество, вече установено на нея, и в резултат на това — че разглежданата правна уредба въвежда непряка дискриминация между данъкоплатците в зависимост от мястото на наемането в течение на определен период от време на определен брой работници. Съдът по-нататък припомня, че ако подобно третиране може да бъде оправдано със съображения, свързани с оцеляването на малките и средни предприятия и с необходимостта да се запази ефективността на данъчния контрол, то трябва и да е в състояние да постигне тези цели и да не надхвърля необходимото за тяхното осъществяване. Съдът обаче констатира, че националните и чуждестранните семейни предприятия се намират в сравнимо положение, що се отнася до целта на просъществуване на предприятията, и че, по-нататък, ефективността на данъчния контрол може да бъде запазена, като се поиска от данъкоплатците да предоставят необходимите доказателства, за да се ползват от данъчното предимство, вместо да се отказва категорично предоставянето на предимството на дружествата, които не наемат поне петима работници във въпросната държава-членка. Вследствие на това, щом като не позволява да бъде постигната преследваната цел и не е пропорционално, разглежданото законодателство противоречи на член 43 ЕО.

По дело *Elisa* (Решение от 11 октомври 2007 г., [C-451/05](#)) Съдът постановява, че член 56 ЕО не допуска законодателството на държава-членка, което освобождава дружествата, установени в тази държава, от данък върху недвижимите имоти, намиращи се на нейната територия, като същевременно обуславя това освобождаване от данък за дружествата, установени в друга държава-членка, от съществуването на двустранна спогодба за борба срещу избягване на плащането на данъци и отклоняване от данъчно облагане, или от обстоятелството, че по силата на договор, предвиждащ клауза за недопускане на дискриминация въз основа на националността, тези дружества не трябва да понесат по-тежко данъчно облагане от местните дружества. Съдът действително преценява, че допълнителните изисквания, поставени от

националната правна уредба, за да се позволи на чуждестранните дружества да се ползват от освобождаването от данъка, правят инвестирането в недвижимо имущество по-малко привлекателно за тези дружества. Следователно тази правна уредба представлява ограничение на принципа на свободното движение на капитали. Съдът припомня, че ако борбата срещу избягване на плащането на данъци представлява императивно съображение от общ интерес, което може да обоснове ограничаването на една свобода на движение, ограничението трябва да съответства на преследваната цел и да не надхвърля необходимото за постигането ѝ. Тъй като разглежданото национално законодателство не позволява на чуждестранните дружества да покажат, че не преследват измамлива цел, Съдът постановява, че държавата-членка е можела да приеме по-малко ограничителни мерки и че вследствие на това данъкът не е бил оправдан по отношение на целта — борба срещу избягването на плащането на данъци.

По дело *Meilicke* и др. (Решение от 6 март 2007 г., [C-292/04](#), Сборник, стр. I-1835) Съдът постановява, че държава-членка не трябва да ограничава данъчния кредит само до дивиденди, изплатени от установени в тази държава капиталови дружества. Като се позовава на своята практика, поясняваща изискванията, произтичащи от принципа на свободното движение на капитали, що се отнася до дивидентите, които местни лица са получили от чуждестранни дружества, и по-конкретно на Решение по дело *Verkooijen* (Решение от 6 юни 2000 г., [C-35/98](#), *Recueil*, стр. I-4071), както и на Решение по дело *Manninen* (Решение от 7 септември 2004 г., [C-319/02](#), *Recueil*, стр. I-7477), Съдът постановява, че германската данъчноправна уредба ограничава свободното движение на капитали. Той констатира, че предвиденият от националната правна уредба данъчен кредит цели избягване на двойното данъчно облагане на печалбите на дружества, разпределени като дивиденди. По-нататък припомня, че подобна правна уредба, като ограничава данъчния кредит по отношение на дивидентите, разпределени от установени в Германия дружества, е по-неблагоприятна за местните данъчнозадължени лица в Германия, които получават дивиденди от дружества, установени в други държави-членки. Тези лица не се ползват от приспадане от дължимия от тях данък на корпоративния данък, дължим от дружествата в държавата по тяхното установяване. Освен това правната уредба представлява за последните дружества препятствие за набирането на капитал в Германия. Съдът впрочем отхвърля аргументите, според които тази правна уредба била оправдана от необходимостта да се осигури последователност в националния данъчен режим. Той отбелязва, че без да се поставя под съмнение последователността на този режим, е достатъчно да се предостави на данъчнозадължено лице, което притежава акции на установено в друга държава-членка дружество, данъчен кредит, който да се изчисли в зависимост от дължимия от това дружество корпоративен данък в последната държава-членка. Подобно решение би представлявало мярка, която ограничава в по-малка степен свободното движение на капитали. Накрая, Съдът преценява, че няма основание действието на решението да се ограничава във времето, като отбелязва по-конкретно, че изискванията, произтичащи от принципа на свободно движение на капитали, що се отнася до дивидентите, които местни лица са получили от чуждестранни дружества, вече са изяснени в Решение по дело *Verkooijen* и че неговото действие не е ограничено във времето.

Впрочем определени мерки са били обявени за частично несъвместими с основните свободи по Договора или несъвместими под условие на контрол за пропорционалност по отношение на преследваната — легитимна — цел. В това отношение дело *Centro Equestro da Lezíria Grande* (Решение от 15 февруари 2007 г., [C-345/04](#), Сборник, стр. I-1425) задържа вниманието на първо място. Едно дружество извършило редица артистични представления в държава-членка, за която не било местно, и било данъчно обложено за доходите, получени в тази държава-членка, чрез удържка при източника. Щом като не било установено в тази държава-членка и следователно било ограничено данъчнозадължено лице, това дружество могло да се ползва от възстановяването на така удържания данък, при условие че оперативните или професионалните разходи, които имали пряка икономическа връзка с обложените доходи, превишавали половината от тези доходи. Съдът постановява, че член 59 от Договора за ЕО (понастоящем след изменението член 49 ЕО) допуска подобно законодателство, доколкото то поставя възстановяването на корпоративния данък, удържан при източника върху доходите, получени от ограничено данъчнозадължено лице, в зависимост от условието професионалните разходи, които това данъчнозадължено лице иска да бъдат признати за тази цел, да имат пряка икономическа връзка с доходите, получени от дейност, упражнявана на територията на съответната държава-членка, доколкото за такива се смятат всички неразделно свързани с тази дейност разходи, независимо от времето и мястото, в които са направени. В замяна на това, посочената разпоредба не допуска такова законодателство, доколкото то поставя възстановяването на споменатия данък на данъчнозадълженото лице в зависимост от условието тези професионални разходи да превишават половината от посочените доходи.

На второ място, Решение по дело *Test Claimants in the Thin Cap Group Litigation*, посочено по-горе, се отнася до законодателството на държава-членка, ограничаващо възможността за местно дружество да приспадне за данъчни цели лихвите, изплатени върху средства, заети от пряко или непряко дружество майка, местно за друга държава-членка, или от дружество, местно за друга държава-членка, контролирано от подобно дружество майка, без да подчинява на това ограничение средствата, заети от друго местно дружество. Констатирайки, че така въведената разлика в третирането между местни дъщерни дружества в зависимост от мястото на седалище на тяхното дружество майка правела по-малко привлекателно упражняването на свободата на установяване от дружества, установени в други държави-членки, Съдът припомня, че една национална мярка, която ограничава свободата на установяване, може въпреки това да бъде обоснована, когато се отнася конкретно до изцяло привидни договорености, лишени от икономическа реалност, чиято цел е да избегнат прилагането на законодателството на определена държава-членка. Според Съда този вид поведение действително е в състояние да накърни правото на държавите-членки да упражняват своята данъчна компетентност във връзка с дейностите, упражнявани на тяхна територия, и по този начин да наруши равномерното разпределение между държавите-членки на правомощията за облагане с данък. Съдът по-нататък преценява, че разглежданото законодателство, като препятства практиката на „слаба капитализация“, е в състояние да постигне тази цел, но не се произнася по действително пропорционалния характер на разглежданата мярка, като препраща тази проблематика на националния съд. Все пак той посочва, че националното законодателство трябва да се счита за пропорционално, ако, на първо

място, на данъкоплатеца е предоставена възможност да представи, при нужда и без да е подложен на прекомерна административна принуда, доказателства относно присъщите на въпросната сделка търговски основания, като по този начин позволява разглеждане на обективни и истински доказателства, за да се установи съществуването на изцяло привидна договореност единствено с данъчни цели, и на второ място, ако преквалифицирането на изплатените лихви като разпределение на печалбата се ограничава до частта от тези лихви, която надвишава това, което би било договорено в условия на пълна конкуренция.

Накрая, определени национални мерки, макар и третиращи различно сравними положения, са обявени за съвместими с общностното право, тъй като са оправдани от императивни съображения, свързани с общ интерес. Така, следвайки подхода на Решение по дело *Test Claimants in the Thin Cap Group Litigation*, посочено по-горе, заслужава да бъде подчертано дело *Oу АА* (Решение от 18 юли 2007 г., [C-231/05](#)), доколкото то приема доводи за обосноваване, изведени от риска на отклоняване от данъчно облагане. Това дело се отнася до законодателството на държава-членка, по силата на което местно за тази държава-членка дъщерно дружество може да приспадне от облагаемите си доходи финансови средства, прехвърлени в рамките на група дружества в полза на своето дружество майка, само доколкото седалището на последното се намира в същата държава-членка. След като отбелязва, че подобно законодателство въвежда разлика в третирането на местните за дадена държава-членка дъщерни дружества в зависимост от това дали тяхното дружество майка има седалище в същата държава — разлика, която внася ограничение в свободата на установяване — Съдът приема, че това ограничение било оправдано от необходимостта да се запази балансираното разпределение на данъчните правомощия между държавите-членки и от необходимостта да се предотврати отклонението от данъчно облагане. Тези съображения, взети заедно, действително представляват съвместими с Договора за ЕО законни цели и попадат в обхвата на императивните съображения, свързани с общ интерес. Според Съда признаването на възможността за приспадане на трансгранично прехвърляне на финансови средства в рамките на група дружества би позволило на групите дружества да избират свободно държавата-членка, в която да се облагат печалбите на дъщерното дружество, като ги извадят от данъчната основа на последното, а когато прехвърлянето се разглежда като облагаем доход в държавата-членка на дружеството майка получател — като ги прибавят към неговата данъчна основа, което би засегнало самата система на разпределение на данъчните правомощия между държавите-членки. Освен това възможността за прехвърляне на облагаемите доходи на дъщерно дружество към дружество майка, чието седалище се намира в друга държава-членка, създава опасност да се организират прехвърляния на средства в рамките на група дружества, посредством напълно изкуствени структури, към дружества, разположени в държави-членки, които прилагат най-ниските данъчни ставки. Накрая, Съдът приема, че дори и подобно законодателство да не цели специално изключването на напълно изкуствените структури от предвиденото в него данъчно предимство, то може да се разглежда като съразмерно на описаните по-горе цели в тяхната цялост, доколкото подобно разширяване на данъчното предимство към трансгранични ситуации би позволило на групите дружества да избират свободно държавата-членка, в която да се облагат техните печалби, в ущърб

на правото на държавата-членка по местонахождение на дъщерното дружество да обложи печалбата от извършените на нейна територия дейности.

В областта на данъчното облагане на физическите лица редица национални мерки са обявени за несъвместими с основните свободи по Договора, тъй като третират различно еднакви положения, без това да е оправдано. Така в своето Решение по дело Meindl (Решение от 25 януари 2007 г., [C-329/05](#), Сборник, стр. I-1113) Съдът постановява, че държава-членка не може да откаже на пребиваващ в нея данъкоплатец данъчно облагане общо със съпруга му, с когото не е разделен и който пребивава в друга държава-членка, с довода че съпругът е получил в другата държава-членка едновременно над 10 % от доходите на домакинството и над определен таван, след като получените в тази друга държава-членка от посочения съпруг доходи не подлежат на облагане с данък върху дохода в нея. Действително подобен данъкоплатец е третиран различно, макар че обективно се намира в същото положение като пребиваващ данъкоплатец, чийто съпруг пребивава в същата държава-членка и получава в нея единствено необлагаеми доходи. Съдът по-нататък констатира, че държавата по пребиваване на такъв данъкоплатец е единствената държава, която може да отчете неговото лично и семейно положение, тъй като той не само пребивава в нея, но и там получава всички облагаеми доходи на домакинството. Така при липсата на оправдание фактът, че този данъкоплатец по никакъв начин не може да се възползва от отчитане на неговото лично и семейно положение в рамките на общото облагане, а напротив, бива обложен като несемейно лице, въпреки семейното му положение на сключило брак лице, съставлява дискриминация, забранена от принципа на свободата на установяване.

Решението по дело Talotta (Решение от 22 март 2007 г., [C-383/05](#), Сборник, стр. I-2555) предоставя друг пример на решение, обявяващо дадена мярка в областта на данъка върху дохода за несъвместима с Договора за ЕО, поради това че третира различно местните и чуждестранните данъчнозадължени лица, които се намират в обективно сравними положения. Разглежданото законодателство предвижда, че при липса на доказателства доходът, получаван от местно данъчнозадължено лице от дейност като самостоятелно заето лице, бил установен в сравнение с този на други данъчнозадължени лица, докато доходът, получаван от чуждестранно данъчнозадължено лице, бил определен чрез препращане към минималните прагове на данъчно облагане. Съдът постановява, че подобно различно третиране представлява непряка дискриминация, основана на гражданство, противоречаща на свободата на установяване, щом като, от една страна, доходът на местно данъчнозадължено лице и този на чуждестранно данъчнозадължено лице, получавани от дейност като самостоятелно заето лице на територията на съответната държава-членка, са включени в една и съща категория доходи, а именно тези от дейност като самостоятелно заето лице, упражнявана на територията на съответната държава-членка, и от друга страна, това третиране рискува да се окаже неблагоприятно преди всичко за гражданите на други държави-членки, тъй като чуждестранните лица най-често са и чуждестранни граждани. Фактът, че използването на минимални прагове на данъчно облагане често е благоприятно за чуждестранните лица, е ирелевантен в това отношение. Съдът по-нататък уточнява, че необходимостта да се осигури ефективен данъчен контрол, макар и представляваща императивно съображение от общ интерес, не може да оправдае тази непряка дискриминация, щом като същите практически затруднения съществуват за контрола

над местните лица, и съществуват други механизми, позволяващи обмен на данъчна информация между държави-членки.

Накрая, по дело Комисията/Дания (Решение от 30 януари 2007 г., [C-150/04](#), Сборник, стр. I-1169) Съдът уважава иска за установяване на неизпълнение на задължения, предявен от Комисията срещу Кралство Дания, като обявява, че противоречи на членове 39 ЕО, 43 ЕО и 49 ЕО законодателството, позволяващо на данъкоплатците да приспадат или изключат от своя облагаем доход направените в рамките на пенсионнозастрахователен план вноски, доколкото този план е бил сключен с институция, установена на националната територия, като изключва всяко данъчно предимство за плановете, сключени с пенсионнозастрахователни институции, установени в други държави-членки. Съдът всъщност установява, че подобно законодателство може да има възпиращо действие върху свободното предоставяне на застрахователни услуги от пенсионнозастрахователна институция на друга държава-членка, както и върху свободата на установяване и свободното движение на работници, които произхождат от или са работили в друга държава-членка и там вече са сключили пенсионнозастрахователен план. Съдът отхвърля доводите, изведени от необходимостта да се гарантира ефикасността на данъчния контрол и да се предотврати избягването на данъчно облагане, като постановява, че съществуват по-малко ограничителни начини за постигането на тези две цели. Също така обосновката, изведена от съгласуваността на данъчната система, не е възприета, при недоказването на пряка връзка между определено данъчно предимство и свързаната с него данъчна тежест, която трябва да бъде запазена. Действително единственият фактор, който може да накърни тази съгласуваност, е наличието на промяна на пребиваването на данъкоплатеца между момента на заплащане на вноските и този на съответните плащания, а не толкова обстоятелството, че съответната пенсионнозастрахователна институция се намира в друга държава-членка.

Визи, убежище, имиграция

По дела Обединено кралство/Съвет (Решения от 18 декември 2007 г., [C-77/05](#) и [C-137/05](#)) Съдът има повод да даде тълкуване на Протокола от Шенген¹⁸ във връзка с приемането на Регламенти (ЕО) № 2007/2004¹⁹ и № 2252/2004²⁰. Обединено кралство Великобритания и Северна Ирландия, което Съветът е изключил от участие в приемането на посочените регламенти, иска тяхната отмяна, като твърди, че това изключване представлява нарушение на Протокола от Шенген.

¹⁸ Протокол за включването на достиженията на правото от Шенген в рамките на Европейския съюз, приложен към Договора за ЕС и към Договора за ЕО с Договора от Амстердам.

¹⁹ Регламент (ЕО) № 2007/2004 на Съвета от 26 октомври 2004 година за създаване на Европейска агенция за управление на оперативното сътрудничество по външните граници на държавите-членки на Европейския съюз (ОВ L 349, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 7, стр. 71).

²⁰ Регламент (ЕО) № 2252/2004 на Съвета от 13 декември 2004 година относно стандартите за отличителните знаци за сигурност и биометричните данни в паспортите и документите за пътуване, издавани от държавите-членки (ОВ L 385, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 1, том 5, стр. 155).

Съдът постановява, че Протоколът от Шенген е бил приложен правилно и че член 5, параграф 1 от него трябва да се тълкува в смисъл, че участието на държава-членка в приемането на дадена мярка в приложение на тази разпоредба може да се предвиди само доколкото на тази държава е било разрешено от Съвета да се присъедини към областта от достиженията на правото от Шенген, в която се вписва приеманата мярка или на която тя представлява развитие, което не е така в дадения случай. Според неговите мотиви защитаването от Обединеното кралство тълкуване има за последица лишаването на член 4 от Протокола от Шенген от всякаво полезно действие, доколкото Ирландия и Обединеното кралство биха могли тогава да участват във всички предложения и инициативи, основани на достиженията на правото от Шенген на основание член 5, параграф 1, дори и те да не са се присъединили към релевантните разпоредби от достиженията на това право или да не са били приети да участват в него.

Правила на конкуренция

Три решения задържат особено вниманието в областта на конкуренцията. Най-напред ще бъде отбелязано дело *Autorità garante della Concorrenza e del Mercato* (Решение от 11 декември 2007 г., [C-280/06](#)), което се отнася до критериите за носене на отговорност за дадено нарушение на правилата на конкуренция в случай на правоприемство на предприятия, подчинени на един и същ публичен орган. В това решение Съдът най-напред припомня, че когато едно предприятие наруши правилата на конкуренция, то е длъжно, въз основа на принципа на личната отговорност, да отговаря за това нарушение. Когато образуването, извършило нарушение на правилата на конкуренцията, претърпява правна или организационна промяна, от тази промяна не следва по необходимост възникването на ново предприятие, освободено от отговорността за действията на предходното образование, противоречащи на правилата на конкуренцията, ако от икономическа гледна точка двете образования са идентични. Съдът уточнява, че когато две образования съставляват едно и също икономическо образование, обстоятелството, че извършилото нарушение образование продължава да съществува, само по себе си не е пречка за санкциониране на образуването, на което то е прехвърлило икономическата си дейност. Накрая, Съдът подчертава, че подобно прилагане на санкцията е допустимо, в частност когато разглежданите образования са били подчинени на едно и също лице и, предвид тесните връзки, които ги обединяват в икономически и организационен план, са изпълнявали едни и същи търговски указания. В резултат на това Съдът постановява, че в хипотезата на образования, подчинени на един и същ публичен орган, когато едно образование предприеме действия, съставляващи нарушение, които по-нататък бъдат продължени и завършени от друго образование, правоприемник на първото, което продължава да съществува, второто образование може да бъде санкционирано за нарушението в неговата цялост, ако се установи, че двете образования са били под надзора на посочения орган.

На второ място, следва да бъде отбелязано дело *British Airways/Комисия* (Решение от 15 март 2007 г., [C-95/04 P](#), Сборник, стр. I-2331), по което Съдът уточнява режима на отстъпките и премиите, предоставени от предприятие с господстващо положение. Съдът постановява, че за да се прецени евентуалното наличие на злоупотреба от

страна на предприятие с господстващо положение при прилагането на система от отстъпки или премии, които не представляват нито отстъпки или премии за количество, нито отстъпки или премии за лоялност, е необходимо да се преценят обстоятелствата в тяхната съвкупност, и по-специално критериите и условията за предоставяне на тези отстъпки или премии. Следва първо да се провери дали тези отстъпки или премии могат да окажат отстраняващ ефект, с други думи — дали са в състояние, от една страна, да затруднят или лишат конкурентите на предприятието с господстващо положение от достъп до пазара, а от друга страна, да затруднят или лишат неговите контрагенти от избор между различни източници на снабдяване или различни търговски партньори. По-нататък, следва да се проучи дали съществува обективно икономическо основание за отпуснатите отстъпки и премии. Впрочем Съдът уточнява условията за прилагане на забраната за дискриминация по член 82, втора алинея, буква в) ЕО към премиите и отстъпките, давани от предприятие с господстващо положение, като подчертава, че е важно да се установи, че поведението на пазара на това предприятие е не само дискриминационно, но и цели да наруши конкурентните отношения, съществуващи между контрагентите на предприятието.

На последно място, по дело *Cementbouw Handel & Industrie/Комисия* (Решение от 18 декември 2007 г., [C-202/06 P](#)) Съдът разглежда въздействието на предложени от страните задължения върху компетентността на Комисията на Европейските общности в областта на контрола върху концентрациите. Съдът припомня, че Регламент № 4064/89²¹ в областта на контрола върху концентрациите почива върху принципа на точно разпределение на правомощията между националните и общностните органи. Това разпределение отговаря по-конкретно на стремежа да се гарантира правна сигурност, която предполага компетентният да разгледа дадена операция по концентрация орган да може да бъде установен по предвидим начин. По тази причина общностният законодател е определил критерии, които са едновременно точни и обективни и позволяват да се определи дали една операция достига необходимия икономически мащаб, за да бъде с „общностно измерение“ и да попадне по този начин в изключителната компетентност на Комисията. По-нататък, изискването за бързина, което е характерно за общата структура на Регламент № 4064/89 и което задължава Комисията да спазва стриктно сроковете за приемане на окончателното решение, предполага, че компетентността на Комисията не би могла да бъде поставяна под съмнение по всяко време или да бъде обект на постоянно преразглеждане. Съдът постановява следователно, че ако Комисията изгубва своята компетентност да разглежда дадена операция по концентрация в хипотезата, при която засегнатите предприятия напълно изоставят проекта, това не е така, когато страните предлагат внасянето на частични изменения. Подобни предложения не задължават Комисията да преразгледа компетентността си, предвид опасността от създаването на възможност засегнатите предприятия да попречат значително на хода на процедурата и на ефективността на предвидения от законодателя контрол. Предложението от страните за поемане на задължения или поетите от предприятията задължения са следователно обстоятелства, които Комисията следва да вземе предвид при разглеждането на въпроса по същество, а именно дали концентрацията

²¹ Регламент (ЕИО) № 4064/89 на Съвета от 21 декември 1989 г. относно контрола на концентрации между предприятия (ОВ L 395, стр. 1), изменен с Регламент (ЕО) № 1310/97 на Съвета от 30 юни 1997 г. (ОВ L 180, стр. 1).

е съвместима с общия пазар, но тези задължения не могат да лишат Комисията от компетентността ѝ, след като последната е проверена в първата фаза на процедурата. От това следва, че компетентността на Комисията да разгледа дадена операция по концентрация трябва да се установи за цялото времетраене на процедурата в точно определен момент, който следва по необходимост да бъде тясно свързан с уведомлението.

Данъчно облагане

В тази област особено внимание заслужават три дела, свързани с данъка върху добавената стойност (наричан по-нататък „ДДС“).

По съединени дела T-Mobile Austria и др. (Решение от 26 юни 2007 г., [C-284/04](#)) и Hutchison 3G и др. (Решение от 26 юни 2007 г., [C-369/04](#)) Съдът има случай да уточни приложното поле на понятието за икономическа дейност по смисъла на член 4, параграф 2 от Шеста директива 77/388²². Тези две дела засягат разпределянето на отдаването от националния регулаторен орган, отговорен за разпределянето на спектъра, чрез търг, на права като тези за използване на честоти от електромагнитния спектър с цел доставянето на мобилни далекосъобщителни услуги на потребителите. Съдът приема, че предоставянето на подобни разрешителни трябва да се анализира като необходимо условие, предшестващо достъпа на икономическите оператори до пазара на мобилни телекомуникации, а не като участие на компетентния национален орган на посочения пазар. В действителност единствено икономическите оператори, титуляри на предоставените права, действат на пазара, като използват въпросното имущество с цел получаване на редовен доход от него, какъвто не е случаят на компетентните органи. Фактът, че предоставянето на разглежданите права на използване е било основание за плащане на такси, не е в състояние да промени тези съображения. В резултат на това подобно предоставяне не съставлява „икономическа дейност“ по смисъла на член 4, параграф 2, посочен по-горе, и следователно не попада в приложното поле на Шеста директива 77/388.

По дело Planzer Luxembourg (Решение от 28 юни 2007 г., [C-73/06](#)) Съдът разглежда условията и реда за възстановяване на ДДС, както са предвидени в Осма директива 79/1072²³ и в Тринадесета директива 86/560²⁴. В основата на това дело стои отказът на данъчната администрация на една държава-членка да възстанови на

²² Шеста директива 77/338/ЕИО на Съвета от 17 май 1977 г. относно хармонизиране на законодателствата на държавите-членки относно данъците върху оборота — обща система на данък върху добавената стойност: единна данъчна основа (ОВ L 145, стр. 1).

²³ Осма директива 79/1072/ЕИО на Съвета от 6 декември 1979 г. за хармонизиране на законодателствата на държавите-членки относно данъците върху търговския оборот — режим на възстановяване на данък върху добавената стойност на данъчнозадължени лица, които не са установени на територията на страната (ОВ L 331, стр. 11; Специално издание на български език, 2007 г., глава 9, том 1, стр. 34).

²⁴ Тринадесета директива 85/560/ЕИО на Съвета от 17 ноември 1986 година за хармонизиране на законодателствата на държавите-членки в областта на данъка върху оборота — правила за възстановяване на данъка върху добавената стойност на данъчнозадължени лица, които не са установени на територията на Общността (ОВ L 326, стр. 40; Специално издание на български език, 2007 г., глава 9, том 1, стр. 81).

данъчнозадълженото лице със седалище в друга държава-членка платен от него ДДС върху стоки, придобити в първата държава-членка за неговите облагаеми сделки, с мотива че съществуват съмнения относно мястото на ефективно управление на дейностите на въпросното данъчнозадължено лице — в държавата-членка по неговото седалище или при неговото дружество майка, установено извън територията на Общността — и това въпреки представянето на удостоверение, издадено от администрацията на държавата-членка по седалището на данъчнозадълженото лице относно неговия статут на данъчнозадължено лице по ДДС в тази държава. Съдът най-напред потвърждава, че удостоверението, издадено в съответствие с образеца в приложение Б към Осма директива, позволява по принцип да се презюмира, че заинтересованото лице не само е данъчнозадължено лице в държавата-членка на издаване на удостоверението, но и че е установено в тази държава под една или друга форма, което по принцип обвързва фактически и правно администрацията на държавата-членка, в която е поискано възстановяването на данъка. Въпреки това при съмнение относно действителността от икономическа гледна точка на образуването, чийто адрес е посочен в издаденото удостоверение, съответната администрация може да се увери в тази действителност, чрез предвидените за тази цел административни мерки в общностната правна уредба, и при необходимост да откаже исканото от данъчнозадълженото лице възстановяване, като по този начин не се засяга правото на това лице на съдебна защита. Съдът по-нататък уточнява, че мястото на стопанска дейност на дадено дружество по смисъла на член 1, точка 1 от Тринадесета директива е мястото, където се приемат съществените решения във връзка с общото ръководство на това дружество и където се изпълняват функциите, свързани с неговото централно управление. Определянето на това място почива върху съвкупност от фактори, сред които на първо място седалището съгласно устройствения акт, мястото на централното управление, мястото, където заседават ръководителите на дружеството, и мястото, което обикновено съвпада с предходното, където се определя общата бизнес стратегия на дружеството. Възможно е да се вземат предвид и други елементи, като например местожителството на основните ръководители и мястото, където се провеждат общите събрания, където се водят търговските и счетоводни книги и където се извършват основните финансови, и по-конкретно банкови сделки. Следователно фиктивното установяване, което е характерно за дружествата „пощенски кутии“ и за дружествата „подставени лица“, не може да се квалифицира като място на стопанска дейност по смисъла на член 1, точка 1 от Тринадесета директива.

Сближаване на законодателствата и уеднаквени законодателства

Тази област е източник, както и в миналото, на богата съдебна практика, от която няколко дела заслужават да бъдат споменати.

По дело AGM-COS.MET (Решение от 17 април 2007 г., [C-470/03](#)) Съдът е сезиран с въпроса дали за поведението на длъжностно лице, което чрез публични изявления е предупредило за неустойчивостта на някои подемници за повдигане на транспортни средства, може да отговаря държавата. Съдът постановява, че държавата може да носи отговорност за изявленията на длъжностно лице, които поради своята форма и обстоятелствата създават у адресатите си впечатлението, че става въпрос за

официална позиция на държавата, а не за лични мнения на длъжностното лице. Определящият фактор е дали в дадения контекст адресатите на тези изявления могат разумно да предположат, че става въпрос за позиция, която длъжностното лице изразява по силата на своята длъжност. Конкретно, изявленията на длъжностното лице, които представят машина, сертифицирана за съответствие с Директива 98/37/ЕО²⁵ като неотговаряща на отнасящия се до нея хармонизиран стандарт и като опасна, са от естество да възпрепятстват, най-малкото непряко и потенциално, пускането на подобна машина на пазара и не могат да бъдат оправдани нито от целта за закрила на безопасността и здравето, нито въз основа на свободата на изразяване на длъжностните лица. Действително член 4, параграф 1 от Директива 98/37 трябва да се тълкува в смисъл, от една страна, че предоставя права на частноправните субекти, а от друга страна, че не оставя на държавите-членки никаква свобода на преценка в дадения случай, що се отнася до машините, които съответстват или за които се презюмира, че съответстват на посочената директива. Неспазването на тази разпоредба вследствие на изявленията на длъжностно лице на държава-членка, доколкото тя може да носи отговорност за тях, представлява нарушение на общностното право, което е достатъчно съществено, за да се потърси отговорност от тази държава.

По дело *Ordre des barreaux francophones et germanophone* и др. (Решение от 26 юни 2007 г., [C-305/05](#)) е поставен въпросът дали налагането на адвокатите на задължения за информиране и сътрудничество с органите, отговорни за борбата срещу изпирането на пари, предвидени в член 6, параграф 1 от Директива 91/308²⁶, когато участват в определени сделки от финансово естество, които нямат връзка със съдебно производство, не нарушава правото на справедлив съдебен процес.

Съдът постановява, че в този случай няма нарушение на правото на справедлив съдебен процес, като припомня най-напред, че задълженията за информиране и сътрудничество се прилагат по отношение на адвокатите само доколкото те подпомагат клиента си в планирането или извършването на определени сделки, основно от финансов характер или такива с недвижимо имущество, или когато действат от името и за сметка на клиента си във финансовите сделки или сделките с недвижимо имущество. По принцип поради самото си естество тези дейности се извършват в контекст, който няма пряка връзка с дадено съдебно производство и следователно са извън приложното поле на правото на справедлив съдебен процес.

От момента, в който от адвокат бъде поискана помощ за изпълнение на задача, свързана със защита или представяване в съдебно производство, или с даване на съвет за начина на започване или избягване на съдебно производство, въпросният адвокат се освобождава от задълженията за информиране и сътрудничество и в тази

²⁵ Директива 98/37/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 юни 1998 година относно сближаването на законодателствата на държавите-членки по отношение на машините (ОВ L 207, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 13, том 23, стр. 220).

²⁶ Директива 91/308/ЕИО на Съвета от 10 юни 1991 година за предотвратяване използването на финансовата система за изпиране на пари (ОВ L 166, стр. 77; Специално издание на български език, 2007 г., глава 9, том 1, стр. 103).

връзка е без значение дали информацията е получена или придобита преди, по време на или след производството. Подобно освобождаване е в състояние да защити правото на клиента на справедлив съдебен процес.

По дело Land Oberösterreich/Комисия (Решение от 13 септември 2007 г., [C-439/05 P](#) и [C-454/05 P](#)) Комисията на Европейските общности е отхвърлила искане за допускане на дерогирание на мерки за хармонизиране, нотифицирано от Република Австрия на основание член 95, параграф 5 ЕО и свързано със законопроект, който имал за предмет постигането на дерогация на разпоредбите на Директива 2001/18²⁷, забранявайки използването на генетично модифицирани организми в провинция Горна Австрия. В подкрепа на жалбата си, макар че Първоинстанционният съд е отхвърлил искането за отмяна на спорното решение на Комисията, жалбоподателите изтъкват неспазването на принципа на състезателност, от една страна, и нарушение на член 95, параграф 5 ЕО, от друга. Съдът постановява, че като се имат предвид особеностите на процедурата, предвидена в член 95, параграф 5 ЕО, приликите на тази процедура с процедурата, предвидена в параграф 4 от същия член, както и общата цел на тези два параграфа, да се допусне държавите-членки да дерогират мерките за хармонизиране, Комисията не е задължена да спазва принципа на състезателност, преди да вземе решението си по член 95, параграф 5 ЕО.

Действително от редакцията на този член не произтича, че Комисията има задължение да изслуша нотифициращата държава-членка, преди да вземе решението си за одобряване или отхвърляне на въпросните национални разпоредби. Общностният законодател е предвидил само условията, които следва да бъдат изпълнени, за да се получи решение от Комисията, сроковете, в които последната трябва да вземе решението си за одобряване или отхвърляне, както и евентуалните продължавания на срока.

По-нататък, производството започва не по инициатива на общностна или национална институция, а на държава-членка, като решението на Комисията се взема само в отговор на тази инициатива. С искането си държавата-членка има пълна свобода да вземе становище по националните разпоредби, чието въвеждане желае, както ясно произтича от член 95, параграф 5 ЕО, който задължава държавата-членка да посочи съображенията, обосноваващи искането ѝ.

Впрочем Съдът е уточнил, че въвеждането на национални разпоредби, които дерогират мярка за хармонизиране, трябва да бъде основано на нови научни доказателства, свързани със защитата на околната или работната среда, и да е станало необходимо поради специфичен проблем на съответната държава-членка, възникнал след приемането на мярката за хармонизиране, и че предвижданите разпоредби, както и основанията за тяхното приемане, трябва да бъдат нотифицирани на Комисията.

²⁷ Директива 2001/18/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 12 март 2001 година относно съзнателното освобождаване на генетично модифицирани организми в околната среда и за отмяна на Директива 90/220/ЕИО на Съвета — Декларация на Комисията (ОВ L 106, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 7, стр. 75).

По дело *Rampion и Godard* (Решение от 4 октомври 2007 г., [C-429/05](#)), свързано със защитата на потребителите в областта на потребителския кредит и с правото на потребителя да предявява претенции срещу кредитора, Съдът постановява, че Директива 87/102²⁸ се прилага както за кредит за финансиране на една определена сделка, така и за отпускане на кредит, позволяващ на потребителя да усвоява договорения кредит нееднократно. Впрочем Съдът решава, че членове 11 и 14 от тази директива трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат правото за предявяване на претенции, предвидено в член 11, параграф 2 от Директивата, и с което се ползва потребителят срещу кредитора, да бъде подчинено на условието предварителната оферта за кредит да посочва стоката или услугата, която е предмет на финансиране. Действително този член, който предвижда, че държавите-членки определят до каква степен и при какви условия могат да бъдат предявявани претенциите срещу кредитора, не може да се тълкува в смисъл, че позволява на държавите-членки да подчинят правото на предявяване на претенции, с което се ползва потребителят, на допълнителни условия извън тези, които са изчерпателно изброени в него. Това тълкуване се потвърждава от член 14 от същата директива, който не допуска по-конкретно национална правна уредба, позволяваща на кредитора само поради пропускане да посочи стоката или услугата, които са предмет на финансиране, да избегне възможността срещу него да бъдат предявени претенции от потребителя по силата на горепосочения член 11.

По дело *Schutzverband der Spirituosen-Industrie* (Решение от 4 октомври 2007 г., [C-457/05](#)) Съдът припомня, че предвид общата структура и целите на Директива 75/106²⁹, както и принципа на свободно движение на стоки, гарантиран с член 28 ЕО, член 28 ЕО не допуска възможността държавите-членки да забраняват пускането на пазара на предварително опаковани количества с номинален обем на съдържанието от 0,071 литра, невключени в общностната гама, но законно произведени и продавани в друга държава-членка, освен ако не се докаже, че такава забрана е обоснована от императивно изискване, че се прилага еднакво към националните и към вносните стоки, че е необходима за удовлетворяването на това изискване и е съразмерна на преследваната цел, както и че тази цел не би могла да бъде постигната с мерки, които в по-малка степен ограничават търговския обмен вътре в Общността.

Различните директиви, свързани с възлагането на обществени поръчки, за пореден път допринасят за обогатяването на съдебната практика.

По дело *Asociación Nacional de Empresas Forestales* (Решение от 19 април 2007 г., [C-295/05](#)) се поставя въпросът дали една държава-членка може да предостави на публично предприятие правен режим, който да му позволява да осъществява

²⁸ Директива 87/102/ЕИО на Съвета от 22 декември 1986 година за сближаване на законовите, подзаконовите и административните разпоредби на държавите-членки относно потребителския кредит (ОВ L 42, стр. 48; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 1, стр. 252).

²⁹ Директива 75/106/ЕИО на Съвета от 19 декември 1974 година относно сближаването на законодателствата на държавите-членки за предварително опаковане по обем на някои предварително опаковани течности (ОВ L 42, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 13, том 2, стр. 91).

дейност, без да е подчинено на Директиви 92/50³⁰, 93/36³¹ и 93/37³², свързани с възлагането на обществени поръчки. Конкретно разглежданото публично предприятие се ползва с особен статут, който му позволява да изпълнява голям брой дейности по пряко нареждане на администрацията, като техническа служба на администрацията, без спрямо него да се прилагат предвидените в закона процедури за възлагане, и няма никаква свобода нито относно изпълнението на нареждане от компетентните органи, нито относно приложимата за неговите услуги тарифа. Съдът постановява, че горепосочените директиви не изключват правен режим, с какъвто се ползва това публично предприятие, който му позволява в качеството на публично предприятие, действащо като отделно средство за постигането на определени цели и техническа служба на разположение на няколко органа на публична власт, да извършва дейности, без да е подчинено на предвидения от тези директиви режим, при положение, от една страна, че съответните публични органи осъществяват по отношение на това предприятие контрол, аналогичен на контрола, който осъществяват по отношение на собствените си служби, и от друга страна, че такова предприятие осъществява основната част от дейността си със същите органи.

По дело Комисия/Германия (Решение от 18 юли 2007 г., C-503/04) относно договор за обезвреждане на отпадъците, сключен от град Brunswick, без да се прилага процедурата по възлагане на обществена поръчка на общностно равнище и след неизпълнението от Федерална република Германия на съдебно решение, установяващо това неизпълнение на задължение на основание член 226 ЕО, Съдът постановява, че макар и разпоредбата на член 2, параграф 6, втора алинея от Директива 89/665³³ да оправомощава държавите-членки да запазят в сила сключените в нарушение на директивите относно възлагане на обществени поръчки договори, за да се отговори по този начин на оправданите правни очаквания на договарящите, то тя не може да доведе до това поведението на възложителя по отношение на трети лица да се счита за съобразено с общностното право след сключването на подобни договори, без да се намали обхватът на разпоредбите на Договора за изграждане на вътрешния пазар. Впрочем посочената разпоредба се отнася, както произтича от нейното съдържание, до обезщетението, което може да получи увредено лице от възложителя в резултат на извършено от последния нарушение, и не може да се счита, че тя урежда и отношението между държава-членка и Общността — отношение, за което все пак става въпрос в контекста на членове 226 ЕО и 228 ЕО. Дори и да се предположи, че в случай на разваляне на договор, сключен в нарушение на Директива 92/50, договарящата страна може да противопостави на възложителя принципите на

³⁰ Директива 92/50/ЕИО на Съвета от 18 юни 1992 година относно координирането на процедурите за възлагане на обществени поръчки за услуги (ОВ L 209, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 6, том 2, стр. 50).

³¹ Директива 93/36/ЕИО на Съвета от 14 юни 1993 година за съгласуване на процедурите за възлагане на обществени поръчки за доставки (ОВ L 199, стр. 1).

³² Директива 93/37/ЕИО на Съвета от 14 юни 1993 година за съгласуване на процедурите за възлагане на обществени поръчки за строителство (ОВ L 199, стр. 54).

³³ Директива 89/665/ЕИО на Съвета от 21 декември 1989 година относно координирането на законовите, подзаконовите и административните разпоредби, отнасящи се до прилагането на производства по обжалване при възлагането на обществени поръчки за доставки и за строителство (ОВ L 395, стр. 33; Специално издание на български език, 2007 г., глава 6, том 1, стр. 237).

правната сигурност и на защита на оправданите правни очаквания и принципа *acta sunt servanda*, както и правото на собственост, то при всички случаи държава-членка не може да се позове на тях, за да оправдае неизпълнението на съдебно решение, с което се установява неизпълнение на задължения по член 226 ЕО, и по този начин да избегне своята отговорност по общностното право.

По дело *Bayerischer Rundfunk* и др. (Решение от 13 декември 2007 г., [C-337/06](#)) се засяга въпросът дали германските обществени радиооператори представляват възлагащи органи за целите на прилагането на правилата на Общността за възлагане на обществени поръчки. Съгласно член 1 от Директива 92/50 възлагащи органи са, между другото, публичноправните органи, чиято дейност е финансирана в по-голямата ѝ част от държавата. Съдът постановява, че „финансиране в по-голямата част от държавата“ е налице, когато дейността на обществени радиооператори като разглежданите в главното производство е финансирана в по-голямата си част от такса, дължима от лицата, които разполагат с приемник, която се налага, изчислява и събира съгласно публичноправните правомощия. В случай на финансиране на дейността на посочените обществени радиооператори по начина, изложен по-горе, условието за „финансиране от държавата“ не предполага пряка намеса от страна на държавата или на други публични власти при възлагането от обществените радиооператори на поръчка с цел предоставяне на услуги за почистване. Съдът уточнява, че само обществените поръчки с предмет услугите, посочени в член 1 от Директивата, т.е. обществените поръчки с предмет услугите, свързани с присъщата на радиооператорите функция, а именно създаването и реализирането на програми, са изключени от приложното поле на посочената директива. Напротив, обществените поръчки за услуги, които нямат връзка с дейността по предоставяне на обществени услуги, са изцяло подчинени на правилата на Общността.

Марки

В тази област Съдът се произнася както по регламента за създаване на марката на Общността³⁴, така и по директивата за сближаване на националните законодателства³⁵.

Постановеното по дело *SXВП/Kaul* (Решение от 13 март 2007 г., [C-29/05 P](#), Сборник, стр. I-2213) решение уточнява условията, при които могат да бъдат взети предвид нови факти и доказателства, когато са представени в подкрепа на жалба в рамките на процедура по възражение. По-точно, Съдът приема, че апелативният състав на Службата за хармонизация във вътрешния пазар разполага със свобода да прецени дали да вземе предвид, с оглед на решението, което трябва да постанови, и при условие за мотивиране, факти и доказателства, които направилата възражение страна е представила за първи път в писменото становище в подкрепа на жалбата си,

³⁴ Регламент (ЕО) № 40/94 на Съвета от 20 декември 1993 година относно марката на Общността (ОВ L 11, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 17, том 1, стр. 146).

³⁵ Първа директива 89/104/ЕИО на Съвета от 21 декември 1988 година за сближаване на законодателствата на държавите-членки относно марките (ОВ L 40, 1989 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 17, том 1, стр. 92).

така че, от една страна, апелативният състав не е длъжен непременно да вземе предвид подобни факти и доказателства и, от друга страна, вземането предвид на посочените факти и доказателства не следва да бъде автоматично изключено. Член 59 от Регламент № 40/94, който уточнява условията за подаване на жалба пред апелативния състав, не може следователно да се тълкува в смисъл, че предоставя на лицето, подало такава жалба, нов срок за представяне на факти и доказателства в подкрепа на възражението си.

По дело *Dyson* (Решение от 25 януари 2007 г., [C-321/03](#), Сборник, стр. I-687) Съдът постановява, що се отнася до това кои знаци могат да съставляват марка, че предметът на заявка за регистрация на марки, която се отнася до всички възможни форми на прозрачен съд или контейнер, част от външната повърхност на прахосмукачка, не представлява „знак“ по смисъла на член 2 от Директива 89/104 и следователно не може да съставлява марка по смисъла на тази разпоредба. Действително предметът на разглежданата заявка, който всъщност се състои в обикновено свойство на въпросната стока, може да изглежда по множество различни начини и следователно не е определен. Като се вземе предвид присъщата изключителност на правото върху марки, притежателят на марка, отнасяща се до такъв неопределен предмет, би придобил, противно на целта на член 2 от Директивата, нелоялно конкурентно предимство, след като той би имал правото да попречи на своите конкуренти да предлагат прахосмукачки, върху чиято външна повърхност може да се намира всякакъв вид прозрачен контейнер, независимо от формата му.

По дело *Adam Opel* (Решение от 25 януари 2007 г., [C-48/05](#), Сборник, стр. I-1017) Съдът припомня, че по силата на член 5, параграф 1 от Първа директива 89/104/ЕИО регистрираната марка предоставя на притежателя си изключителното право да забрани на всяко трето лице да използва в търговската дейност без негово съгласие всеки знак, идентичен с марката, за стоки, идентични с тези, за които марката е регистрирана. Това позволява на притежателя на марката да защити специфичните си интереси, т.е. да осигури, че марката може да изпълни присъщите си функции, по-конкретно да гарантира на потребителите произхода на стоката. При това положение поставянето от трето лице, без съгласието на притежателя на марката, в конкретния случай *Opel*, на идентичен с тази марка знак върху умалени модели превозни средства от посочената марка, с цел тези превозни средства да бъдат точно възпроизведени, както и пускането на пазара на посочените умалени модели, съставляват използване, което притежателят на марката има право да забрани само ако това използване засяга или може да засегне функциите на марката в качеството ѝ на марка, регистрирана за играчки. Що се отнася до последиците, които трябва да се извлекат от факта, че, от една страна, логото „Opel“ е регистрирано също и за автомобилни превозни средства, и, от друга страна, че марката изглежда се ползва с реноме по отношение на този вид стоки в Германия, Съдът отбелязва също, че притежателят на марка може да забрани използването, което без основание би извлякло несправедливо облагодетелстване от отличителния характер или реномето на марката в качеството ѝ на регистрирана за автомобилни превозни средства марка, или би ги увредило.

Подобно решение е взето по дело *Céline* (Решение от 11 септември 2007 г., [C-17/06](#)), що се отнася до използването на наименование на дружество, на търговско име или на наименование на търговски обект, идентично с по-ранна марка, при търговия със

стоки, идентични с тези, за които е била регистрирана тази марка. Съдът добавя, че по смисъла на член 6, параграф 1, буква а) от тази директива правото, предоставено от марката, не позволява на притежателя да забрани на трето лице да използва в търговската дейност собственото си име или адрес, при условие че то ги използва в съответствие с честната производствена или търговска практика.

По дело *NäurI* (Решение от 14 юни 2007 г., [C-246/05](#)) Съдът има за задача да даде тълкуване на член 10, параграф 1 и на член 12, параграф 1 от Първа директива 89/104. На въпроса на коя дата производството по регистрация на марка трябва да се счита за приключено, тъй като тази дата отбелязва началото на периода на използване, Съдът отговаря, че посочената директива не установява еднозначно началото на този период на защита и следователно формулировката позволява въпросният срок да се съобрази с особеностите на националните процедури. В резултат на това „датата, на която производството по регистрация е приключено“ по смисъла на член 10, параграф 1 от Директивата, трябва да бъде определена във всяка държава-членка в зависимост от действащите в съответната държава процедурни правила в областта на регистрацията на марки. Конкретно, тази разпоредба определя началото на петгодишния срок, през който марката трябва да започне да бъде реално използвана, освен ако съществуват основателни причини за неизползването. На това основание Съдът приема, че съгласно член 12, параграф 1 от Директивата „основателни причини за неизползване“ на дадена марка са пречките, които имат пряка връзка с тази марка, като правят използването ѝ невъзможно или неразумно, и които не зависят от волята на притежателя на посочената марка. Препращащата юрисдикция е компетентна да прецени във всеки конкретен случай правнорелевантните фактически обстоятелства по главното производство, както и това дали те правят неразумно използването на посочената марка.

Икономическа и парична политика

По дело *Estager* (Решение от 18 януари 2007 г., [C-359/05](#), Сборник, стр. I-581) Съдът постановява, че Регламенти № 1103/97 и № 974/98 относно въвеждането на еврото³⁶ не допускат национална правна уредба, която при обмяната в евро на размера на налог го увеличава, освен ако подобно увеличение не отговаря на изискванията за правна сигурност и прозрачност, като позволяват по този начин да се запази доверието на икономическите агенти при въвеждането на еврото. Това означава, че разглежданата национална правна уредба трябва да позволява да бъде направено ясно разграничение между решението на органите на държавата-членка за увеличаване на размера на налога и процеса по обмяна в евро на тази сума.

³⁶ Регламент (ЕО) № 1103/97 на Съвета от 17 юни 1997 година относно определени разпоредби, отнасящи се до въвеждането на еврото (ОВ L 162, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 10, том 1, стр. 81). Регламент № 974/98 на Съвета от 3 май 1998 година относно въвеждането на еврото (ОВ L 139, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 10, том 1, стр. 112).

Социална политика

Сред решенията на Съда в областта на социалната политика следва да се отбележат няколко дела, свързани с прилагането на принципа на равно третиране и със сферата на правата на работниците и на тяхната защита.

Що се отнася до правилата на общностното право, уреждащи равното третиране на мъжете и жените по отношение на заетостта и на условията на труд, Съдът най-напред уточнява правното положение на бременните работнички в рамките на преюдициални запитвания, отнасящи се до тълкуването на разпоредби от Директиви 76/207/ЕИО³⁷ и 92/85/ЕИО³⁸. Така в своето Решение по дело *Kiiski* (Решение от 20 септември 2007 г., [C-116/06](#)) Съдът посочва, че тези общностни разпоредби не допускат национална правна уредба, регламентираща отпуски за отглеждане на дете, която, доколкото не взема предвид промените, които предизвиква бременността за съответната работничка в периода от най-малко четиринадесет седмици, който предхожда и следва раждането, не позволява на същата по нейно искане да получи промяна на периода на отпуски за отглеждане на дете, когато тя предяви правото си на отпуски по майчинство, и по този начин я лишава от правата, присъщи на този отпусък. В решението по дело *Raquin* (Решение от 11 октомври 2007 г., [C-460/06](#)) Съдът по-нататък уточнява, че Директива 92/85/ЕИО забранява да се съобщава решение за уволнение поради бременност и/или раждане на дете през периода на защита, предвиден в член 10, параграф 1 от нея, и да се предприемат подготвителни мерки за това решение преди изтичането на подобен период. Установявайки, че такова решение противоречи както на член 2, параграф 1 и на член 5, параграф 1 от Директива 76/207/ЕИО, независимо от момента, в който то е съобщено, и дори да е съобщено след края на периода на защита, така и на член 10 от Директива 92/85/ЕИО, Съдът извежда от това, че мярката, избрана от дадена държава-членка по силата на член 6 от Директива 76/207/ЕИО с цел да санкционира нарушението на тези общностни разпоредби, трябва да бъде най-малко равностойна на мярката, предвидена от нея в изпълнение на членове 10 и 12 от Директива 92/85/ЕИО.

Съдът обогатява своята практика, свързана с прилагането на равното третиране на мъжете и жените в областта на пенсионния режим. Що се отнася до общностните пенсии, Съдът постановява по-конкретно, че използването на различни според пола фактори за изчисляване на допълнителните години стаж за пенсиониране в случай на прехвърляне към общностната схема на пенсионните права, придобити от длъжностно лице на основание професионална дейност преди неговото постъпване на служба в Европейските общности, съставлява дискриминация, основана на пола, която не е оправдана от необходимостта да се осигури добро управление на

³⁷ Директива 76/207/ЕИО на Съвета от 9 февруари 1976 година относно прилагането на принципа на равното третиране на мъжете и жените по отношение на достъпа до заетост, професионалната квалификация и развитие и на условията на труд (ОВ L 39, стр. 40; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 1, стр. 164).

³⁸ Директива 92/85/ЕИО на Съвета от 19 октомври 1992 година за въвеждане на мерки за насърчаване подобряването на безопасността и здравето по време на работа на бременни работнички и на работнички родилки или кърмачки (ОВ L 348, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 3, стр. 3).

пенсионноосигурителната схема (Решение от 11 септември 2007 г. по дело Lindorfer/ Съвет, C-227/04 P). Колкото до равното третиране на мъжете и жените в сферата на социалното осигуряване, Съдът приема, че Директива 79/7/ЕИО³⁹ допуска приемането на национална правна уредба, целяща да позволи на лицата от определен пол, които първоначално са били обект на дискриминация, да се ползват през целия период на получаване на пенсия от пенсионната схема, която се прилага за лицата от другия пол, посредством плащането на изравнителни вноски, представляващи разликата между вноските, платени от първоначално дискриминираните лица през периода, в който е съществувала дискриминацията, и по-високите вноски, платени от другата категория лица през същия период, заедно с лихва, съответстваща на обезценяването на парите. Все пак върху плащането на изравнителни вноски не може да бъде начислена лихва, различна от тази, която е предназначена за компенсирание на обезценяването на парите. Освен това не може да се изисква подобно плащане да се извърши еднократно, когато това условие прави практически невъзможно или прекалено трудно разглежданото изравняване (Решение от 21 юни 2007 г. по дело Jonkman, C-231/06—233). Съдът припомня също така, че при несъвместимост на национално законодателство с общностното право, произтичаща от съдебно решение, постановено по преюдициално запитване, националните органи са длъжни да приемат мерки, годни да гарантират зачитането на общностното право, като следят по-специално за това националното право да бъде приведено в съответствие с общностното право във възможно най-кратки срокове и да бъдат изцяло осигурени правата, предоставени на правните субекти от последното. В случай че се установи дискриминация, противоречаща на общностното право, и докато не бъдат приети мерки за възстановяване на равното третиране, националният съд е длъжен от своя страна да не прилага дискриминационната национална разпоредба, без да е необходимо да иска или да изчаква нейната предварителна отмяна от законодателя, и да приложи по отношение на групата лица, които се намират в неравностойно положение, същия режим като този, от който се ползват лицата от другата категория.

Впрочем принципът за равно заплащане на мъжете и жените се разглежда в рамките на едно решение (Решение от 6 декември 2007 г. по дело Voß, C-300/06) за тълкуване на член 141 ЕО в смисъл, че същият не допуска национална правна уредба, която от една страна определя като извънреден труд, положен от държавните служители, назначени на пълно работно време, както и от тези, назначени на непълно работно време, часовете, през които те са работили извън установеното за тях работно време, а от друга страна предвижда заплащане на часовете извънреден труд по ставка, която е по-ниска от почасовата ставка, прилагана за труда, положен в рамките на установеното за съответното лице работно време, така че държавните служители на непълно работно време получават по-ниско възнаграждение от тези на пълно работно време, що се отнася до часовете труд, положени извън установеното за тях работно време до достигане на броя часове, които трябва да отработи държавен служител на пълно работно време в рамките на работното си време, доколкото тази правна уредба засяга значително по-голямо процентно съотношение работещи

³⁹ Директива 79/7/ЕИО на Съвета от 19 декември 1978 година относно постепенното прилагане на принципа на равното третиране на мъжете и жените в сферата на социалното осигуряване (ОВ L 6, стр. 24; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 1, стр. 192).

жени, отколкото работещи мъже, и когато подобна разлика в третирането не е обоснована от обективни фактори, които не са свързани с дискриминация, основана на пола.

Равното третиране в областта на заетостта и труда, този път от гледна точка на забраната за дискриминация, основана на възраст, е предмет на Решение по дело *Palacios de la Villa* (Решение от 16 октомври 2007 г., [C-411/05](#)), в основата на което е съвместимостта, с оглед на Директива 2000/78/ЕО⁴⁰, на испанска правна уредба, признаваща действителността на клаузи за задължително пенсиониране на работниците, съдържащи се в колективни трудови договори, които предвиждат прекратяването по право на трудовото правоотношение, когато работникът е достигнал възрастовата граница за излизане в пенсия, определена от тази правна уредба на 65 години, и отговаря на останалите критерии за придобиване на право на пенсия за осигурителен стаж и възраст. Съдът приема, че забраната за дискриминация, основана на възраст, въведена с посочената директива, допуска подобна национална разпоредба, щом като тя е обективно и разумно оправдана от законосъобразна цел, свързана с политиката по заетостта и с пазара на труда, и средствата, използвани за нейното постигане, не изглеждат неподходящи и ненужни. След като приема, че целта от общ интерес за регулиране на положението на пазара на заетостта, по-специално с оглед на премахване на безработицата и насърчаване на заетостта, трябва по принцип да се счита, в рамките на национално право, за оправдаваща различно третиране на основание възраст, Съдът прави извода за подходящия и необходим характер на мярката поради вземането предвид от същата на обстоятелството, че заинтересуваните лица получават пенсия и имат възможността, предоставена на социалните партньори, да използват чрез колективните трудови договори — и следователно с гъвкавост — системата на задължителното пенсиониране.

Накрая, едно преюдициално запитване, отправено от испанска юрисдикция във връзка с предоставянето на допълнителни възнаграждения за прослужено време, дава повод на Съда да обяви, че понятието „условия за наемане на работа“, споменато в клауза 4, точка 1 от Рамковото споразумение за срочната работа⁴¹, чиито разпоредби, както и тези на Директива 1999/70/ЕО⁴², на която това рамково споразумение е приложение, имат за цел да се прилагат и за срочните трудови договори и правоотношения, сключени и възникващи с публичноправните институции, може да

⁴⁰ Директива 2000/78/ЕО на Съвета от 27 ноември 2000 година за създаване на основна рамка за равно третиране в областта на заетостта и професиите (ОВ L 303, стр. 16; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 6, стр. 7)

⁴¹ Рамково споразумение относно срочната работа, сключено на 18 март 1999 г., което е приложение към Директива 1999/70/ЕО на Съвета от 28 юни 1999 година относно Рамково споразумение за срочната работа, сключено между Европейската конфедерация на профсъюзите (CES), Съюза на индустриалците в Европейската общност (UNICE) и Европейския център на предприятията с държавно участие (СЕЕР) (ОВ L 175, стр. 43; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 5, стр. 129).

⁴² Директива 1999/70/ЕО на Съвета от 28 юни 1999 година относно Рамково споразумение за срочната работа, сключено между Европейската конфедерация на профсъюзите (CES), Съюза на индустриалците в Европейската общност (UNICE) и Европейския център на предприятията с държавно участие (СЕЕР) (ОВ L 175, стр. 43; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 5, стр. 129).

обоснове възможността работник, нает на срочен трудов договор, да иска допълнителното възнаграждение за прослужено време, на което съгласно националната правна уредба имат право само работниците, наети на трудов договор за неопределено време (Решение от 13 септември 2007 г. по дело *Del Cerro Alonso*, [C-307/05](#)). Освен това същата разпоредба не допуска, както уточнява Съдът, въвеждането на разлика в третирането между работниците, наети на срочен трудов договор, и работниците, наети на трудов договор за неопределено време, обоснована единствено с обстоятелството, че е предвидена в законова или подзаконова разпоредба на държава-членка или в колективен трудов договор, сключен между синдикалните представители на персонала и съответния работодател.

Обхватът на определени общностни разпоредби, свързани с правата на работниците и с тяхната защита, е уточнен от Съда в отговор на различни преюдициални запитвания. Така в Решение по дело *Jouini* и др. (Решение от 13 септември 2007 г., [C-458/05](#)) Съдът пояснява понятието за прехвърляне на предприятие в резултат на юридическо прехвърляне по смисъла на Директива 2001/23/ЕО⁴³ и обявява, че последната засяга хипотезата, при която, от една страна, част от административния персонал и част от временните работници и служители са прехвърлени към друго предприятие за временна работа, където извършват същата дейност в услуга на идентични клиенти и, от друга страна, засегнатите от прехвърлянето средства сами по себе си са достатъчни да позволят извършването на характеризиращите разглежданата стопанска дейност престации, без да се прибегва до други важни производствени средства, нито до други части на предприятието, което препращащата юрисдикция трябва да провери. Решение по дело *Robins* и др. (Решение от 25 януари 2007 г., [C-278/05](#), Сборник, стр. I-1053) от своя страна изяснява различни въпроси, свързани със закрилата на работниците и служителите в случай на неплатежоспособност на работодателя, повдигнати от юрисдикция на Обединено кралство Великобритания и Северна Ирландия в преюдициално запитване. Предвид широкото право на преценка, признато на държавите-членки в тази област, по този начин във връзка с член 8 от Директива 80/987/ЕИО⁴⁴ е постановено, че в случай на неплатежоспособност на работодателя и недостиг на средствата на допълнителни пенсионни схеми, създадени от една компания или между компании, финансирането на придобитите права на обезщетения за старост не трябва задължително да се осигурява от самите държави-членки, нито да бъде пълно. Съдът не е пропуснал да припомни също така, че в случай на неправилно транспониране на подобна общностна разпоредба отговорността на съответната държава-членка е обусловена от установяването на очевидно и сериозно несъблюдаване от нея на границите, които са били наложени на нейното право на преценка.

⁴³ Директива 2001/23/ЕО на Съвета от 12 март 2001 година относно сближаването на законодателствата на държавите-членки във връзка с гарантирането на правата на работниците и служителите при прехвърляне на предприятия, стопански дейности или части от предприятия или стопански дейности (ОВ L 82, стр. 16; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 6, стр. 20).

⁴⁴ Директива 80/987/ЕИО на Съвета от 20 октомври 1980 година за сближаване на законодателствата на държавите-членки относно закрилата на работниците и служителите в случай на неплатежоспособност на техния работодател (ОВ L 283, стр. 23; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 1, стр. 197).

Околна среда

По дело Комисия/Финландия (Решение от 14 юни 2007 г., [C-342/05](#)) Съдът трябва да разгледа дали, както поддържа Комисията, Република Финландия е изпълнила задълженията си съгласно Директива 92/43/ЕИО на Съвета от 21 май 1992 година за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна⁴⁵, като е разрешила лова на вълци. Действително по силата на член 12, параграф 1 и на приложение IV, буква а) към посочената директива вълците са част от животинските видове, които се нуждаят от строга защита. Въпреки това член 16 от същата директива предвижда изключения от тези забрани. Съгласно националните разпоредби за нейното транспониране финландските власти са издавали всяка година, като дерогация, разрешителни за лов на вълци. Съдът най-напред припомня, че според постоянната съдебна практика, дори приложимата национална правна уредба сама по себе си да е съвместима с общностното право, неизпълнение на задължения на основание член 226 ЕО може да произтича от наличието на административна практика, която нарушава това право, при условие че притежава в определена степен траен и общ характер. По-нататък той констатира, че член 16 от посочената директива, доколкото предвижда изключение, трябва да бъде тълкуван стеснително и при всяка дерогация възлага тежестта за доказване на наличието на необходимите условия върху органа, взел решението за прилагането му. В тези случаи държавите-членки са длъжни да гарантират, че всяка намеса, която засяга защитените видове, се разрешава само въз основа на решения, съдържащи точна и уместна мотивация, съобразена с основанията, условията и изискванията, предвидени в този член. Благоприятното запазване на популациите на съответните видове в естествения им район на разпространение обаче съставлява необходимо и предварително условие за предоставянето на предвидените дерогации. Предоставянето на подобни дерогации е възможно само по изключение, когато е надлежно установено, че те не могат да влошат неблагоприятното състояние на запазване на посочените популации или да попречат на възстановяването им в благоприятно състояние на запазване — цел, предвидена в член 16 от същата директива. При това положение е възможно изстребването на ограничен брой вълци, макар и някои от тях да са способни да причинят сериозно увреждане, да има последици по отношение на тази цел. От това Съдът е направил извода, че не е изпълнила задълженията си съгласно Директива 92/43 държава-членка, която разрешава лова на вълци с превантивна цел, без да е установено, че същият може да предотврати сериозно увреждане.

Съдебно сътрудничество по гражданскоправни въпроси

В областта на сътрудничеството в гражданскоправната и съдебната област внимание следва да се обърне най-напред на решението, постановено по дело С (Решение от 27 ноември 2007 г., [C-435/06](#)), което тълкува за първи път разпоредбите на Регламент (ЕО) № 2201/2003 относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по брачни дела и дела, свързани с родителската отговорност и за отмяна на

⁴⁵ ОВ L 206, стр. 7.

Регламент (ЕО) № 1347/2000⁴⁶. Съдът постановява, че този регламент се прилага спрямо едно-единствено решение, което разпорежда незабавното поемане на грижа и настаняването на дете извън семейство му в приемно семейство, когато това решение е прието в рамките на свързаните със закрилата на детето публичноправни норми. Подобно решение попада в приложното поле на регламента, тъй като е свързано с „родителската отговорност“ и се включва в понятието „гражданскоправни въпроси“, което трябва да бъде предмет на самостоятелно тълкуване и може следователно да обхване мерки, които от гледна точка на националното право попадат в обхвата на публичното право. Освен това Съдът се произнася, че приетата в рамките на скандинавското сътрудничество хармонизирана национална правна уредба, свързана с признаването и изпълнението на административни решения за поемане на грижа и за настаняване на лица, не може да се прилага към решение за поемане на грижа за дете, което попада в обхвата на Регламент № 2201/2003. Действително съгласно член 59, параграф 1 от Регламент № 2201/2003 последният замества в отношенията между държавите-членки конвенциите, сключени между тях и регламентиращи отношения, уредени с посочения регламент. Сътрудничеството между скандинавските държави не е сред изключенията, изброени изчерпателно в този регламент. Съдът уточнява също, че това тълкуване не се обезсилва от съвместната декларация за скандинавско сътрудничество, приложена към Акта относно условията за присъединяване на Република Австрия, Република Финландия и на Кралство Швеция и промените в Учредителните договори на Европейския съюз⁴⁷. В действителност съгласно тази декларация присъединените към скандинавското сътрудничество държави — членки на Европейския съюз, се задължават да продължат това сътрудничество в съответствие с общностното право. Следователно сътрудничеството трябва да е в съответствие с принципите на общностния правов ред.

Следва да се отбележи по-нататък дело *Color Drack* (Решение от 3 май 2007 г., [C-386/05](#)), по което Съдът има повод да даде тълкуване на член 5, точка 1, буква б) от Регламент (ЕО) № 44/2001 относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела. Според тази разпоредба лице може да бъде призовано като ответник по иск на договорно основание пред съда по мястото, където задължението, стоящо в основата на иска, е изпълнено или трябва да бъде изпълнено, като се уточнява, че в случая на продажба на стоки, ако не е договорено друго, това място е мястото в държава-членка, където съгласно договора са доставени или е трябвало да бъдат доставени стоките. Съдът уточнява, че тази разпоредба се прилага в случаите на множество места на доставка в една и съща държава-членка и че в подобни случаи компетентен да се произнесе по всички искове, които се основават на договор за продажба на стоки, е съдът, в чийто район се намира мястото на основната доставка, която следва да бъде определена въз основа на икономически

⁴⁶ Регламент (ЕО) № 2201/2003 на Съвета от 27 ноември 2003 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по брачни дела и дела, свързани с родителската отговорност и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1347/2000, изменен с Регламент (ЕО) № 2116/2004 на Съвета от 2 декември 2004 година (ОВ L 367, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 7, стр. 90).

⁴⁷ Съвместна декларация № 28 за скандинавско сътрудничество, приложена към Акта относно условията за присъединяване на Република Австрия, Република Финландия и на Кралство Швеция и промените в Учредителните договори на Европейския съюз (ОВ С 241, 1994 г., стр. 21 и ОВ L 1, 1995 г., стр. 1).

критерии. При липса на определящи фактори за установяване на мястото на основната доставка ищецът може да призове ответника пред съд по място на доставка по свой избор.

Полицейско и съдебно сътрудничество по наказателноправни въпроси и борба с тероризма

В Решение от 3 май 2007 г. по дело *Advocaten voor de Wereld (C-303/05)* Съдът не установява нито един елемент от естество да засегне действителността на Рамково решение 2002/584 относно европейската заповед за арест и процедурите за предаване между държавите-членки⁴⁸. Това рамково решение няма за цел да съгласува материалното наказателно право на държавите-членки: то предвижда сближаването на законовите и подзаконовите разпоредби на държавите-членки относно съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси и цели въвеждането на опростена система за предаване между национални съдебни органи на осъдени или заподозрени лица за изтърпяване на наказание или за наказателно преследване. То не е било прието в нарушение на член 34, параграф 2 ЕС, който изброява и определя по общ начин различните видове правни актове, които могат да се използват за постигането на целите на Съюза, посочени в дял VI от Договора за Европейския съюз, и който не може да се тълкува в смисъл, че изключва възможността сближаването на законовите и подзаконовите разпоредби на държавите-членки чрез приемане на рамково решение да се отнася до области, различни от посочените в член 31, буква д) ЕС, и по-конкретно до материята на европейската заповед за арест. Член 34, параграф 2 ЕС също не подрежда по приоритет различните изброени актове. Макар и да е вярно, че материята на европейската заповед за арест би могла да се уреди и с конвенция, Съветът може, упражнявайки правото си на преценка, да предпочете като правен акт рамковото решение, при положение че условията за приемане на подобен акт са изпълнени, както в настоящия случай. Този извод не се опорочава от обстоятелството, че рамковото решение заменя от 1 януари 2004 г., единствено в отношенията между държавите-членки, съответстващите разпоредби от изброените в тази разпоредба предходни конвенции относно екстрадицията. Всяко друго тълкуване, което не намира опора нито в член 34, параграф 2 ЕС, нито в друга разпоредба от Договора за Европейския съюз, може да лиши до голяма степен от полезно действие признатото на Съвета право да приема рамкови решения в области, уреждани преди това от международни конвенции. Впрочем премахването от рамковото решение на проверката за двойна наказуемост за определени престъпления е в съответствие с принципа за законоустановеност на престъплението и наказанието, както и на принципа за равенство и за недопускане на дискриминация.

По дело *Dell'Orto* (Решение от 28 юни 2007 г., *C-467/05*) Съдът трябва да се произнесе по понятието за пострадал от престъпление по смисъла на Рамково решение 2001/220 относно правното положение в наказателното производство на жертвите от

⁴⁸ Рамково решение 2002/584/ВВПР на Съвета от 13 юни 2002 година (ОВ L 190, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 6, стр. 3).

престъпление⁴⁹. Той постановява, че в рамките на наказателно производство, и по-специално в рамките на производство по изпълнение, последващо влязла в сила осъдителна присъда, понятието за пострададал от престъпление, възприето в това рамково решение, не включва юридическите лица, които са претърпели вреди, пряко причинени от действия или бездействия в нарушение на наказателното право на държава-членка, тъй като целта на законодателя е била да посочи само физическите лица, които са претърпели вреди в резултат от престъпление. Това тълкуване според Съда не би могло да се оспорва с мотива, че не съответства на разпоредбата на Директива 2004/80/ЕО⁵⁰ относно обезщетението на жертвите на престъпления, защото дори да се приеме, че разпоредбите на директива, приета въз основа на Договора за ЕО, могат да имат някаква последица за тълкуването на разпоредбите на рамково решение, основано на Договора за Европейския съюз, и че понятието за пострададал от престъпление по смисъла на тази директива може да се тълкува като имащо предвид юридически лица, рамковото решение и посочената директива уреждат различни области и не се намират във връзка, която да обоснове еднообразно тълкуване на въпросното понятие.

Редица решения на Съда се вписват в рамките на борбата с тероризма.

По дело РКК и КНК/Съвет (Решение от 18 януари 2007 г., [C-229/05 P](#), Сборник, стр. I-439) Съдът по-конкретно поставя акцент върху изискванията, свързани с правото на правните субекти на ефективна съдебна защита, и то в конкретния случай на Регламент (ЕО) № 2580/2001 относно специалните ограничителни мерки за борба с тероризма, насочени срещу определени лица и образувания.

В контекста на изпълнението на Резолюция 1373 (2001) на Съвета за сигурност на Организацията на обединените нации Съветът на Европейския съюз решава през 2002 г. да включи Кюрдската работническа партия (РКК) в списък на терористични организации, което довежда до замразяването на средствата ѝ. Жалба срещу това решение е подадена от един жалбоподател от името на РКК и от втори жалбоподател — от името на Кюрдския национален конгрес (КНК). Тъй като Първоинстанционният съд отхвърля тази жалба като недопустима, двамата жалбоподатели подават жалба пред Съда.

Съдът постановява по-конкретно, що се отнася до горепосочения регламент, че е изключително важно съдебната защита да бъде ефективна, тъй като ограничителните мерки, предвидени в посочения регламент, водят до тежки последици. В резултат на тези мерки не само всяка финансова сделка или услуга е забранена по отношение на посочените в този регламент лица, групи или образувания, но и тяхното добро име и политическа дейност са накърнени поради квалифицирането им като терористически.

⁴⁹ Рамково решение 2001/220/ПВР на Съвета от 15 март 2001 г. (ОВ L 82, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 3, стр. 104).

⁵⁰ Директива 2004/80/ЕО на Съвета от 29 април 2004 г. (ОВ L 261, стр. 15; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 7, стр. 31).

Според член 2, параграф 3 от Регламент № 2580/2001⁵¹ във връзка с член 1, параграфи 4—6 от Обща позиция 2001/931⁵² лице, група или образувание се включва в списъка на лицата, групите или образуванията, за които се прилага посоченият регламент, само ако визираните лица, групи или образувания бъдат точно индивидуализирани и при наличието на съответни доказателства. Уточнява се също така, че името на лице, група или образувание може да остане в споменатия списък само при условие че Съветът периодично преразглежда неговото положение. Всички тези обстоятелства следва да подлежат на съдебен контрол.

От това Съдът прави извода, че ако общностният законодател е счел, че едно образувание продължава да съществува в степен, която допуска налагането на предвидените в Регламент № 2580/2001 ограничителни мерки, последователността и справедливостта изискват да се признае, че то продължава да съществува в степен, която му позволява да оспори тези мерки. Всеки друг извод би довел до положение, при което дадена организация може да бъде включена в списъка на терористичните организации, без да може да обжалва това включване.

В резултат на това Съдът отменя определението на Първоинстанционния съд в частта, с която се отхвърля жалбата на жалбоподателя от името на РКК.

По дела *Gestoras Pro Amnistía* и др./Съвет, както и *Segi* и др./Съвет (Решения от 27 февруари 2007 г., [C-354/04 P](#), Сборник, стр. I-1579 и [C-355/04 P](#), Сборник, стр. I-1657) Съдът е отхвърлил жалбите на две организации, претендиращи обезщетяване вследствие на включването им в списъка на лица, групи и образувания, участващи в извършването на терористични действия, приложен към обща позиция на Съвета⁵³.

Съдът отбелязва най-напред, че в рамките на дял VI от Договора за Европейския съюз относно полицейското и съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси общностният законодател не му е предоставил компетентност да разглежда искове за обезщетение.

Все пак, продължава Съдът, жалбоподателите, които искат да оспорят по съдебен ред законосъобразността на обща позиция, не са напълно лишени от съдебна защита. Всъщност, като не допуска възможността националните юрисдикции да сезират Съда с преюдициален въпрос, отнасящ се до обща позиция, а само с въпрос, отнасящ се до решения или рамкови решения, последният предвижда, че всички разпоредби, които са приети от Съвета и целят да породят правни последици спрямо трети лица, представляват актове, които могат да бъдат обект на преюдициално запитване. Тъй като производството, позволяващо на Съда да дава преюдициални заключения, има

⁵¹ Регламент (ЕО) № 2580/2001 относно специалните ограничителни мерки за борба с тероризма, насочени срещу определени лица и образувания (ОВ L 344, стр. 70; Специално издание на български език, 2007 г., глава 18, том 1, стр. 169).

⁵² Обща позиция 2001/931/ОВППС на Съвета от 27 декември 2001 година за прилагането на специални мерки за борба с тероризма (ОВ L 344, стр. 93; Специално издание на български език, 2007 г., глава 18, том 1, стр. 179).

⁵³ Обща позиция 2002/340/ОВППС на Съвета от 2 май 2002 година за актуализиране на Обща позиция 2001/931/ОВППС за прилагането на специални мерки за борба с тероризма (ОВ L 116, стр. 75).

за цел да осигури спазването на правото при тълкуване и прилагане на Договора, възможността Съдът да бъде сезиран с преюдициален въпрос трябва следователно да съществува по отношение на всички разпоредби, приети от Съвета, които имат за цел да породят правни последици спрямо трети лица, независимо от своето естество и форма.

При това положение, в случай че национална юрисдикция, която е сезирана със спор, поставящ непряко въпроса за действителността или за тълкуването на обща позиция, приета в рамките на дял VI от Договора за Европейския съюз, и която има сериозно съмнение дали тази обща позиция цели в действителност да породи правни последици спрямо трети лица, може да поиска от Съда преюдициално заключение. При тези обстоятелства Съдът е този, който според случая установява дали общата позиция цели да породи правни последици спрямо трети лица, утвърждава нейната действителна квалификация и дава преюдициално заключение.

Накрая Съдът констатира, че националните юрисдикции са тези, които трябва да тълкуват и прилагат вътрешните процесуални норми, уреждащи упражняването на правото на иск по начин, позволяващ на физическите и юридическите лица да оспорват по съдебен ред законосъобразността на всяко решение или на всяка друга национална мярка относно приемането или прилагането на акт на Европейския съюз спрямо тях, както и да искат, ако е необходимо, поправка на претърпените вреди.

Ето защо Съдът прави извода, че жалбоподателите не са лишени от ефективна съдебна защита и че определенията на Първоинстанционния съд не са накърнили правото им на подобна защита.

По дело Möllendorf и Möllendorf-Niehuus (Решение от 11 октомври 2007 г., [C-117/06](#)) Съдът решава по същество, че не следва да бъде изпълняван договор за покупко-продажба на недвижим имот, ако общностното право междуременно е наложило замразяване на икономическите ресурси на купувача.

Сезирана с жалба срещу отказа на Grundbuchamt (служба на имотния регистър) за окончателно вписване на прехвърляне на собственост, необходимо условие за придобиването на правото на собственост върху недвижим имот според германското право, германска юрисдикция иска от Съда да се установи дали разпоредбите на Регламент № 881/2002 за налагане на някои специфични ограничителни мерки, насочени срещу определени физически лица и образувания, свързани с Осама бен Ладен, мрежата на Ал Кайда и талибаните⁵⁴, забраняват вписването на прехвърлянето на собственост на купувач, който след сключването на договора за покупко-продажба

⁵⁴ Регламент (ЕО) № 881/2002 на Съвета от 27 май 2002 година за налагане на някои специфични ограничителни мерки, насочени срещу определени физически лица и образувания, свързани с Осама бен Ладен, мрежата на Ал Кайда и талибаните, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 467/2001 на Съвета за забрана на износа на някои стоки и услуги за Афганистан, за засилване на забраната на полети и удължаване на замразяването на средства и други финансови ресурси по отношение на талибаните в Афганистан (ОВ L 139, стр. 9; Специално издание на български език, 2007 г., глава 18, том 1, стр. 189), изменен с Регламент (ЕО) № 561/2003 на Съвета от 27 март 2003 година (ОВ L 82, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 18, том 2, стр. 29)

е включен в списъка на лицата, свързани с Осама бен Ладен, мрежата на Ал Кайда и талибаните, приложен към посочения регламент.

Съдът отговаря утвърдително, като констатира, че член 2, параграф 3 от Регламент № 881/2002 трябва да бъде тълкуван в смисъл, че в случай, когато както договорът за продажба на недвижим имот, така и споразумението за прехвърляне на собствеността върху този имот са сключени преди датата на включване на приобретателя в списъка по приложение I към посочения регламент, и когато продажната цена също е платена предтазидата, тази разпоредба забранява окончателното вписване на прехвърлянето на собственост в имотния регистър в изпълнение на споменатия договор да се извърши след посочената дата.

Всъщност Съдът приема, от една страна, че посочената разпоредба се прилага към всяко предоставяне на икономически ресурс на разположение и следователно и към действие, което произтича от изпълнението на двустранен договор и за което е дадено съгласие в замяна на насрещно плащане. От друга страна, член 9 от същия регламент трябва да се разбира в смисъл, че наложените от последния мерки, сред които е и замразяването на икономически ресурси, забраняват и извършването на действия в изпълнение на договори, сключени преди влизането в сила на посочения регламент.

